

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-530

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVIII APRIL – BALANDŽIO 22, 1993 Nr. 15

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ŽODŽIAI VIENI, DARBAI KITI

V. Landsbergis

Derybos su Rusija buvo ir tebelieka viena svarbiausių Lietuvos nūdienos problemų. Nenuostabu todėl, kad aktualiausia šiandieninių diskusijų ir pokalbių tema Lietuvoje tapo klausimas, kam prireikė keisti derybų su Rusija delegacijos sudėtį? Ši problema rūpi visiems, nes nei anksčiau nei dabar kokių nors ypatingai kritiškų pastabų dėl delegacijos darbų nebuvo pareikšta. Atvirkščiai, iš daugelio oficialių vertinimų bei pranešimų spaudoje, galima buvo susidaryti nuomonę, jog buvusi delegacija daugelyje derybų epizodų padarė tai, kas iš pirmo žvilgsnio atrodė tiesiog neįmanomu. Ypač tai akivaizdžiai liudija susitarimai dėl armijos išvedimo.

Atmintyje dar neišblėsę prisiminimai, su koku vargu tos derybos buvo pradėtos iš viso. Niekam juk ne paslaptis, kad kitos pusės laikysena deryboms prasižėdant, buvo daugiau panaši į bajoro pokalbį su baudžiauninku. Tačiau atkaklumas, siekiant užsibrėžto tikslo, padarė savo ir paskutiniuosiuose derybų etapuose, nors ir gana nelengvai, bet visgi pavyko pasiekti, kad pokalbiai tarp delegacijų taptų panašūs į lygių partnerių dialogą.

Tiesa, kai kurie Rusijos informacijos šaltiniai retkarčiais užsimindavo, atseit, Lietuvos delegacija ne visada pakankamai realiai vertinanti situaciją, kartais kelianti pernelyg didelius reikalavimus ir panašiai, tačiau dažniausia tokia informacija visgi buvo baigiama konsta-

tavimu, jog derybos vyksta konstruktyviai ir tikimasi jų sėkmės.

Taigi, išeitų, kad delegacija dirbo produktyviai ir naudingai Lietuvos labui. Ir vistiek, nežiūrint šito, kažkam tai naujoje valdžioje delegacija nepatiko ir ji iš pagrindų pakeista. Keisčiausia, kad tai padaryta, kalbant apie ankstesnės Rytų politikos tęstinumą. Be to, stebina dar ir tai, kad delegacija pakeista labai neįprankiu Lietuvai metu.

Visiems aišku, kad vis garsiau ir agresyviau Rusijoje prabylant revanšistinėms bei imperialistinėms jėgoms, derybų atmosfera, reikia manyti, gerokai pasunkės, o čia jau be abejo galutinius derybų rezultatus lems pačių derybininkų patirtis ir ištvermė. Deja, šie argumentai liko be atgarsio. Tad belieka tik paklausti, kam visa tai naudinga ir kaip šiuo atveju reikėtų vertinti tokį mūsų naujosios valdžios žingsnį?

Vienareikšmiškai atsakyti į tokį klausimą, nežinant užkulisinio proceso, yra gana keblu. Tačiau, manyčiau, jog nenusižengsime tiesai, jeigu visas tas manipuliacijas be pagrįžtinių pavadinimų labai pavojingu ir nemažiau nešvarių poiltinių žaidimų, vykdomu pagal revanšo siekiančių buvusių partinių intrigantų sukirpta scenarijų.

Isidėmėtina, kad, vykstant šį scenarijų, neapseita be išūliai nepagarbios žmonių apgaulės. Ne vieną kartą ir ne vieno oficialaus asmens, įvairiuose informacijos šaltiniuose skelbtuose

Šiuo metu JAV stažuoja 3 Lietuvos savivaldybių darbuotojai. Nuotraukoje iš kairės, talkininkas iš JAV Peter Selinger, stažuotojai: G. Urbaitis, V. Junevičius ir A. Bendorius. Dešinėje U.S. Baltic Foundation vadovas Linas Kojelis.

pareiškimuose, buvo akcentuojama, kad delegacijos sudėtis iš esmės nebus keičiama, o tik papildoma naujais nariais. O kaip gi įvyko iš tikro? O gi taip, kad iš senųjų narių beliko tik trys ir tai tik tie, kurie anksčiau tiesioginėse derybose mažai tedalyvavo, nes pagrindinis jų darbas buvo ekspertų darbo grupėse.

Nenoromis peršasi klausimas, negi LDDP taip nuosekliai tęsia savo pirmtakų iš LKP tradicijas, kad netgi be begėdiško savo valstybės žmonių mulkinimo negali apseiti? Taip ir knieti, atkartojant mūsų didžiosios poetės Salomėjos Nėries lakiają mintį "lakštingala negali nečiulbėti", perfrazuoti ją į labai proziškus žodžius: "komunistai (buve ar tebesantys) negali nemeluoti".

Tačiau melas lieka melu ir jį galima būtų palikti pačių meluojančiųjų sąžinei, jeigu nekeltų nerimo mintis, kad po šiuo melu gali slypėti kur kas blogesni reikalai. Visa ši istorija su derybų delegacija labai ir labai asocijuojasi su 1940-aisiais metais, kada į taip vadintą liaudies vyriausybę (Nukelta į 12 psl.)

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ STAŽUOTOJAI JAV-SE

Antanas Dundzila

Lino Kojelio įkurtos ir vadovaujamos U.S. Baltic Foundation pastangomis šiuo metu Amerikoje stažuoja 9 Baltijos valstybių miestų savivaldybių pareigūnai: 3 estai, 3 latviai ir 3 lietuviai. Kaip žinome iš Fondacijos programų direktorės Audronės Pakštienės bei nepaprastai reikšmingai į Fondacijos veiklą įsijungusio Minnesotos visuomenininko Peter Solinger (pas kurį 1992 m. apie trejetą mėnesių gyveno 1991 sausio 13 žudynėse sužeista, gydymui atvykusi Kristina Čepkauskienė), mūsų svečiai iš Lietuvos laikosi gerai ir džiaugiasi tokia išskirtina galimybe stebėti Amerikos miestų tvarkymą.

Šiuo kartu spausdiname specialiai DIRVAI parūpintas pasikalbėjimo ištraukas su Arvidu Bendorium ir Gedimunu Urbonaičiu.

1960 m. gimęs A. Bendorius nuo 1991 liepos mėnesio yra Šiaulių miesto savivaldybėje Tarybos patarėjas ryšių su visuomene reikalams ir Tarybos pirmininko Alfredo Lankausko padėjėjas. Miesto Tarybos nariai ir jos pirmininkas yra rinkti valdininkai. Savo pareigų ribose A. Bendorius bendrauja su miesto laikraščiais, daugiausiai su "Šiaulių naujienomis", "Šiaulių kraštu", "Lietuvos aidu" ir "Lietuvos rytu". Taip pat redaguoja informacinį biuletinį "Savivaldybės žinias", teikia žinias televizijai, radijui – įskaitant ir Šiaulių miesto radiją. As-

meninėj aplinkoj svečio Lietuvoje laukia grįžtant žmona Daiva ir 6 mėn. amžiaus dukrelė Veronika.

A. Bendorius 1984 m. gavo miškininko diplomą ir kurį laiką darbavosi Miškų Instituto Medžioklės Ūkio laboratorijoje. Savo dabar einamoms pareigoms specialiai ruošti galimybių neturėjo. Nuo 1988 aktyviai dalyvavo Sąjūdyje, o atkūrus Nepriklausomybę, darbavosi vieno Aukščiausiosios Tarybos nario sekretoriumi. 1991 buvo pakviestas dirbti į Šiaulių miesto savivaldybę, taip pat pradėjo dalyvauti U.S. Baltic Foundation rengiamuose seminaruose miestų administravimo klausimais. Fondacijos seminarai ir buvo jo pagrindinė mokykla dabartiniam darbui.

Amerikoje mūsų svečias darbuojasi St. Cloud, MN didoko miesto administracijoje. Jis teigia, kad miestas jam sudarė puikias sąlygas susipažinti ne tik su miesto valdymo struktūra bei mechanizmu, bet ir amerikiečių kasdieniniu gyvenimu – gyvena privačiose šeimose. Šis miestas turi stiprią mero valdžią su 7 Tarybos nariais, kai Šiauliai turi net 67 tarybos narius: Šiauliuose dažnai dėl nuomonių margumyno sunku dirbti ir merui ir valdybai.

Atvykęs į St. Cloud miestą, A. Bendorius buvo nuodugniai supažindintas su miesto valdymo schema, su įtakos sferomis bei atsakomybe. Po to kiek arčiau su (Nukelta į 4 psl.)

Lietuvių Fondo 30-jo metinio suvažiavimo prezidiumas. Pirmininkai – Dr. Gediminas Balukas, adv. Vytenis Kirvelaitis, adv. Daina Kojelytė. Sekretoriai – Aldona Šmulskšienė ir dr. Vytautas Narutis. J. Tamulaičio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVOS PREZIDENTO VIZITAS DIDŽIOJOJE BRITANIJOJE.** Balandžio 13 dieną su darbo vizitu į Londoną atvykęs Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas tos pačios dienos vakarą lietuvių namuose susitiko su Didžiosios Britanijos lietuvių bendruomenės nariais. Šioje šalyje gyvena apie keturis tūkstančius lietuvių.

Kalbėdamas apie Lietuvoje vykusius rinkimus, Brazauskas pasakė, kad Lietuva išlaikė tvirtą ir tikrą demokratijos egzaminą. Jis pažymėjo, jog valdžia buvo perduota be jokių nereikalingų kalbų ir veiksmų.

Lietuvos banko valdybos pirmininkas Romualdas Visokavičius pasakė, kad litą reikėtų įvesti po kelių mėnesių. Bet prieš tai iš naujo reikia išspausdinti apie trečdali turimų litų, kurie yra nekokybiški. Vizito metu aplankyta firma, kuri prieš karą Lietuvai spausdino litus.

"Esu labai patenkintas susitikimu su Lietuvos prezidentu", – po beveik valandą trukusio pokalbio trečiadienį pasakė Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas John Major. Turėjome galimybę, pasakė jis, plačiai pasikalbėti apie įvykius Lietuvoje, santykius tarp Lietuvos ir Didžiosios Britanijos, kurio, manau, yra labai geri ir tampa vis geresni. Mes diskutavome apie galimo bendradarbiavimo sferas ir trumpai palietėme tarptautinių santykių problemas, tarp jų, žinoma, įvykius Rusijoje, armijos išvedimo iš Lietuvos problemą".

Pakeliui į Vestminsterio rūmus Brazauskas Eltos korespondentei pasakė, kad premjeras labai domėjosi padėtimi Lietuvoje. Jis buvo informuotas apie įvykius rinkimus, naujai suformuoto seimo darbą, vyriausybę. Major domino, kaip vyksta Rusijos kariuomenės išvedimas ir kas jau yra padaryta. Premjeras pažymėjo, jog Lietuva tampa savotišku magnetu, traukiančiu užsienio kapitalą ir klausė, kokios tam sudaromos sąlygos. Po to, kai jam buvo gana plačiai paaiškinta, premjeras pasakė, kad šios sąlygos yra visiškai priimtinos.

Susitikime kėliau klausimą, ar Lietuva negalėtų dalyvauti kai kuriose Didžiosios Britanijos organizacijose kovojant su organizuotu nusikalstamumu, ypač narkotikų pervežimo, kita kontrabanda, neteisėta migracija per Lietuvą iš Rytų šalių, pasakė Brazauskas. Premjeras pažymėjo, kad jie dabar papildė Know how fondą, padedantį vis plačiau dalyvauti tiekiant pagalbą Lietuvai įvairiose srityse, taip pat ir kovojant su organizuotu nusikalstamumu. Ministras pirmininkas palaikė Lietuvos Prezidento mintį, kad reikia plėsti ryšius kultūrinėje veikloje, mokslo ir švietimo srityse.

Brazauskas pakvietė Major atvykti į Lietuvą. Premjeras neatmetė galimybės atvažiuoti šiais metais.

• **KGB ARCHYVAI SAUGOMI PRASTAI** Lietuvos archyvų generalinis direktorius Gediminas Ilgūnas balandžio 14 dieną spaudos konferencijoje pabrėžė, jog padėtis buvusiuose KGB archyvuose yra labai bloga, nevykdoma dokumentų apskaita, tik nuo 1992 metų gruodžio 3 dienos pradėta registruoti, kas ir kada naudojosi archyviniais dokumentais. Iš įvairių Lietuvos rajonų KGB skyrių atvežti dokumentai tebėra maišuose, daugelis jų atrišti ir neaiški, kas jais naudojasi. Kai kurie dokumentai netgi suplėšyti.

• **VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS SPRENDIMAS.** Lietuvos Seime pasikeitė jo narių sudėtis. Naujos sudėties Vyriausioji rinkimų komisija (VRK), kurios beveik visi nariai yra teisininkai, nusprendė panaikinti mandatus trims Sąjūdžio bloko deputatams ir grąžinti juos Lietuvos demokratinės darbo partijos (LDDP) atšovams. LDDP frakcija Seime dabar turės 77 narius (iš 141), o dešiniųjų sumažėjo iki 49. VRK posėdyje dešimčiai komisijos narių balsuojant už, dviem atsisakius dalyvauti balsavime, buvo nuspręsta įskaityti anksčiau nepagrįstai anuliuotus apylinkių rinkimų rezultatus. Naujaisiais Seimo nariais tapo I. Šiaulienė, R. Žuvinskas, Z. Povilaitis.

• **PROKURATŪRA IŠKĖLD BYLĄ DĖL LITO.** "Respublikos" laikraštis paskelbė, kad Lietuvos Generalinėje prokuratūroje iškelta baudžiamoji byla dėl lito spausdinimo. Dienraštis remiasi Generalinio prokuroro Artūro Paulausko pranešimu.

Litą buvo numatyta įvesti dar 1991 metų pabaigoje. Pasak tuometinio Lietuvos banko vadovo Viliaus Baldišiaus piniginius ženklus užsakyta atspausdinti keliose užsienio firmose. Jis kartu su tuometinės vyriausybės vadovais garantavo, kad sandoris bus padarytas laiku. Tačiau spaudoje pasirodė pranešimai, kad lito ženklai neatitinka sutartų standartų, juos galima padirbinėti. Taip pat buvo teigama, jog Lito komitetas (į jį įėjo Vytautas Landsbergis, Gediminas Vagnorius ir Vilius Baldišis) nekontroliavo, kaip firmos atliko užsakymą.

Likraščių duomenimis, jau pagamintuose ir valstybės saugyklose laikomuose lito banknotuose labai daug broko. Jie išausdinti ne giliauspaudei, bet ofsetinei spaudai skirtame popieriuje. Iš 260 milijonų lito banknotų, kuriuos spausdino ir į Lietuvą pernai atgavė United Stated Banknote Corporation, Lietuvai kainavo 6 milijonus JAV dolerių. Puse banknotų reikės pakeisti. Tai kainuos dar 3 milijonus dolerių.

• **IMIGRAVIMO KVOTA – 2500 ŽMONIŲ.** Seimo nutarimu 1993 metais į Lietuvą galės imigruoti 2500 žmonių.

**BALANDŽIO 6 D. SU-
EJO VIENERI METAI,** kai Bosnijoje–Hercogvinoje vyksta pilietinis karas. Sukakties proga visų tarp savęs bekovojančių frakcijų karinius vadus nepavyko susodinti prie taikos derybų stalo. Bosnijos prezidentas Alija Izetbegovic per televiziją pasakė kalbą, pažymėdamas, kad prieš 50 metų didelės priešo jėgos bandė užkariauti pasaulį (čia prezidentas omenyje turėjo Hitlerį), tačiau buvo nugalėtos. "Dabar taip pat priešo pajėgos bus sumuštos, nors mes vieni ginam savo kraštą. Gindamiesi mes pasiekiam savąjį tikslą: tai yra gynimas švento dalyko, kuris vadinasi laisvė", kalbėjo prezidentas.

Kovos Bosnijoje prasi-
dėjo praėjusių metų balandžio 6 d., kai ginkluoti serbai atidarė ugnį į demonstrantus, besidžiaugiančius, kad Europos Bendrija pripažino Bosniją kaip nepriklausomą respubliką, atsisakyusią nuo Jugoslavijos. Bosnijoje gyvenantys serbų kilmės žmonės griebėsi ginklo ir jie dabar savo rankose turi 70 procentų Bosnijos – Hercogvinos teritorijos. Daugiau kaip 134,000 žmonių žuvo ar dingo be žinios. Du milijonai gyventojų neteko savo namų. JAV prezidentas Clintonas Bosnijoje gyvenančių serbų atsiskaitymą priimti taikos planą pavadino pačia didžiausia šiandien pasaulyje egzistuojančia problema, pažadėdamas imtis griežtesnių sankcijų pilietiniam karui baigti.

Porai dienų praėjus spaudimas prieš Bosnijos serbus remiančią Serbijos respubliką padidėjo. Pasaulio teismui įsakius Serbijos dominuojamai Jugoslavijai sustabdyti genocido veiksmus prieš Bosnijos musulmonus. NATO pranešė, kad nuo balandžio 12 d. erdvė virš Bosnijos paskelbta draudžiama lėktuvams skraidyti zona. Ją saugo apie 70 NATO sąjungininkų lėktuvų.

Balandžio 8 d. į Jungtines Tautas buvo priimta Makedonija, du milijonus gyventojų turinti buvusi Jugoslavijos respublika, nuo jos atsiskyrusi 1991 m. Makedonijos įstojimą į Jungtines Tautas per 15 mėnesių blokavo Graikija, teigdama, kad vardas sudarys maišatį,

Tokia yra prognozuojama imigracija, pirmiausiai susijungiant šeimoms. Imigracija nuo 1989 metų kasmet mažėja 30 procentų. Prognozuojama, kad ši tendencija išliks dar 3-4 metus.

• **LIETUVA JAU PRADĖJO IMPORTUOTI MĖSĄ.** Klaidėdos mėsos kombinatas pirmasis Lietuvoje pradėjo perdirbti importuotą skerdieną. Bendra Lietuvos – Vokietijos firma "Dukatas" nupirko VFR 20 tonų kiaulienos. Ji užmokėjo už kilogramą po 1,4 markes (Lietuvos augintojai prašo po 1,43 JAV dolerio). Specialistai teigia, jog šio šimtmečio Lietuvos istorijoje tai pirmas kartas, kai mėsa perkama užsienyje. (A.M.)

EUROPOJE IR PASAULYJE

nes viena šiaurinės Graikijos provincija turi tą patį vardą. Tokia padėtis buvusioje Jugoslavijos teritorijoje buvo balandžio pirmosios savaitės pabaigoje.

**NETOLI TOMSKO
MIESTO, SIBIRE** esančiam Tomsk-7 miestelyje, kuris žemėlapiuose dėl jo slaptumo nebuvo žymimas, balandžio 6 d. sprogo tankas su radioaktyvių medžiagų liekanomis. To išdavoje buvo užterštas apie 2,500 akrų žemės plotas ir dėl aukšto radiacijos lygio pavojun pastatyti su avarijos padariniais kovoją gaisrininkai bei kiti žmonės. Ši nelaimė, kuriai, kaip atrodo, Rusijos valdžia daug reikšmės neskiria, buvo pirmoji viešai paskelbta po to, kai 1986 m. tuometinėje sovietų Sąjungoje esančioje Černobilyje įvykusios avarijos išdavoje mirė 31 žmogus. Tačiau mokslininkai teigia, kad tame rajone ryšium su radiacija susietomis ligomis mirė tūkstančiai žmonių. 1990 m. Tomsk-7 miestelyje esančios atominės jėgainės vadovybė buvo kaltinama, kad skandindama branduolines atliekas netoli esančioje Tom upėje, užteršė jos vandenį. Tada mažiausiai 38 žmonės buvo paguldyti į ligoninę.

**IŠ WASHINGTONO
PRANEŠAMA, KAD
BALTIEJI RŪMAI,** siekdami sumažinti daugiausiai išlaidų pareikalaujančią erdvių tyrinėjimo programą, pareikalavo, kad erdvių tyrinėjimo agentūra NASA kartu su Rusija suplanuotų mažesnę ir pigiau atsisiančią erdvių stotį. Šis užmojis lemiamai užbaigtų šaltojo karo dešimtmečius ir būtų pradžia naujos bendradarbiavimo erdvių tyrimuose eros. Pranešdama šį planą NASA atskleidė, kad prezidento Clintono administracija davė instrukcijas erdvių stoties išlaidas sumažinti dviem trečdaliais.

RUSIJOS PREZIDENTAS BORIS JELCINAS

balandžio pirmosios savaitės pabaigoje suintensyvino savo vedamą kampaniją dėl balandžio 25 d. įvyksiančio referendumo. Į Kremlių susirinkusiems laikraščių redaktoriams ir televizijos bei radijo tarnybų viršininkams jis pareiškė, kad jo pralaimėjimo atveju valdžios varą perimtų kraštutinės jėgos, ir, jei žmonės pasisakytų, kad prezidentas nebereikalingas, tai tada valdžia patektų į pačių kraštutiniųjų rankas. Tuo atveju sudrebėtų ne tik Rusija, bet ir visas pasaulis.

**AZERBAIDŽENAS IR
ARMENIJA BALANDŽIO
8 D.** pranešė, jog skelbia paliaubas kare dėl Kalnų Karabacho regijono, kuris yra daugiausiai armėnų krikščionių apgyventas, tačiau apsuptas musulmoniškojo Azerbaidženo. Regijono gyventojai nenori priklausyti Azerbaidženo kontrolei ir todėl dėl jo dar nuo buv. Sovietų Sąjungos laikų vyksta kovos, iki šiol pareikalavusios daugiau kaip 3,000 žmonių gyvybių.

**JOHANNESBURGE
VELYKŲ IŠVAKARĖSE** nušautas Pietų Afrikos komunistų partijos vadas ir Afrikos Nacionalinio Fronto veikėjas Chris Hani. Policija ryšium su nužudymu suėmė tūlą Januzą Jakub Walus, lenką imigrantą, aršų antikomunistą. Pagal anksčiau pravestą apklausą Hano juodųjų tarpe savo populiarumu buvo antras po Nelson Mandela. Sužinojus apie Hani nužudymą, kai kuriuose Pietų Afrikos juodųjų apgyventuose miesteliuose kilo riaušės.

**JUNGTINĖS TAUTOS
PERSPĖJA, KAD EURO-
POS** ir Šiaurės Amerikos žemynuose pensininkų skaičius pirmą kartą istorijoje greitai pradės pralenkti vaikų skaičių, XXI šimtmeityje sudarydamas didžiules finansines problemas. Pasak Jungtinių Tautų Ekonominės komisijos Europos reikalų ir Jungtinių Tautų Gyventojų fondo raporto, vyresnio amžiaus žmonių skaičius abiejuose kontinentuose per pastaruosius 40 metų padvigubėjo ir per ateinančius dešimtmečius dar sparčiai didės. Europos ir Šiaurės Amerikos žemynuose vyresnio amžiaus žmonių skaičius iš 1950 metais buvusių 90 milijonų išaugs iki 185 milijonų.

V.L.K.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

SAVIEJI ATLIKO TAI, KO SVETIMIEJI NESPĖJO

Juozas Žygas

Vyturys, artojo draugas, jau padangėse čirena, tik ar išeis artojai į dirvas? Nes dirvonai dirvonuoja ir pėmės vėl į juos sugrįžta, tik piemenėlio ir jo dūdelės gal nebus. Vis norisi būti optimistu ir netikėti blogomis naujienomis. O tų blogą ateitį pranašaujančių ženklų yra tiek daug, kad negalima visai į juos dėmesio nekreipti. Naujasis ministeris pirmininkas Adolfas Šleževičius taip pasakė: "Pagal ekonomikos nuosmūki žemės ūkyje, praėję reformos metai buvo skausmingesni, negu treji prievartinės sovietinės kolektyvizacijos (1949-1952) metai". Kiek sykių ta pati generacija, turės iš naujo ūkį kurti? Išnaikinus arklius, kaip traukiamąją jėgą, kas tuos 6-7 ha ūkelius apdirbs?

Be to, tiek žemės neužtenka net arklį išlaikyti. Kaip kitaip tokią reformą pavadinti – jeigu ne ekonominiu sabotazu! Savaime tai neatsitiko, bet turėjo būti suplanuota. Didžioji dalis tokių "ūkelių" stovės neapdirbti. Jau dabar rašoma, kad kai kuriuose rajonuose 50% žemės iš rudens liko nesuurtos. Tai patvirtino ir Amerikos ambasadorius Lietuvai sakydamas, kad žemės ūkio produkcija yra kritusi pusiau. O kiekvienas hektaras, turėtų duoną ar pašarus auginti.

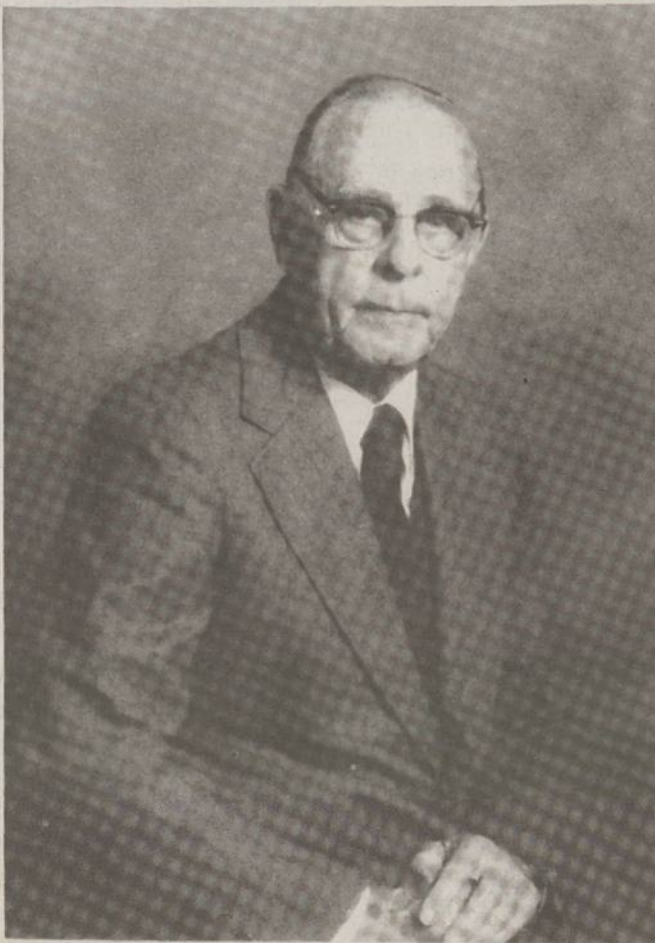
Kadangi pradedančiam reikia ne tik pastatų, bet ir šiokių tokių padargų – bei vieną kitą gyvulį turėti. Tam reikia pradinių pinigų ir paskolų, o bankai jų neduoda – jeigu nėra bent 15 ha. Tad, kam reikėjo taip neprotingai žemę išdalinti? Be to, jeigu paskolą ir gautų, tai iš 180% metinių nušimčių. Kas gali tokią paskolą imti ar ją išmokėti?

Tuo žemdirbio vargai dar nepasibaigę. Jeigu jam ir pavyktų ką nors išauginti ir į rinką pristatyti, tai talonų ar kitaip vadinamų "pini-

gų" jis negautų. Kadangi tebeveikia sovietinė išmokėjimų tvarka ir praeina 3-4 mėnesiai, kol pinigai yra išmokami. Priedo, dar atskaitomas tam tikras procentas už "patarnavimą". O per tą laiką, tie pinigai nė pusės nebėra verti. Kažkokia paslaptina ranka viską dirguoja. Nes tokia netvarka savaime nepasidaro. Ministeriai važinėja ir sutartis sudarinėja, būtent pasirašytos sutartys su: Kazachstanu, Mongolija, Taiwanu ir dar kitais kraštais, taip pat įstota į visą aibę tarptautinių organizacijų. Ir kokia iš to nauda, jeigu nieko nesugeba į tokį Taiwaną eksportuoti? Nebent tik tiek, kad ministeriai ir delegatai pavažinėja. Tebegyvenama utopiniame ir iliuziniame pasaulyje. Svajojama, kad užtenka tik magiška lazdele pamoti ir doleriai maišais pabirs.

"Ko gi nori Lietuva? Pusę milijardo dolerių kredo iki liepos mėnesio. Ministras Vytenis Aleškaitis pasakė, kad (...) pernai vykusiam TVF ir Pasaulio banko metiniame pasitarime Bankoke Lietuva "vos pakliuvo į pajudėjusį traukinį svečių teisėmis", tačiau pirmieji iš buvusių sovietinių respublikų tapome TVF nariais, ekonomikos stabilizavimo programa baigta rengti rugsėjo mėnesį (Liet. aidas 1992.X.24)". Tai įprastinis dūmų į akis pūtimas, tik užmiršo pasakyti, kad bebaigiant tą "stabilizaciją" ekonomika visai sugriuvo ir patį ministerį iš kėdės išvertė. Tas svajojamas pusė milijardo – tai vaikų pasaka. Jelcinas džiaugiasi vos pusantro su trupučiu sukrapštęs, o lietuviai norėtų beveik pusę to gauti. Nereikia muilo burbulų vaikytis!

DEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Teisininkas, advokatas
A. A. ALGIRDAS S. LEONAS
1904-12-21 – 1983-4-28

Jau dešimts ilgų metų praslinko, kai balandžio 28 dieną, 1983 metais, po trumpo bet labai sunkios ligos, mirė teisininkas advokatas Algirdas Leonas.

Deja, nesulaukė jis mūsų brangios Tėvynės prisikėlimo šventės, neteko jam išgyventi visų mūsų bendro spontaniško džiaugsmo ir gerų vilčių ateičiai. Taipogi neteko patirti ir šių dienų didžiojo sielvarto ir nerimo dėl Lietuvos ateities.

Dešimties metų mirties sukakčiai atžymėti, prisiminkime a.a. Algirdo praeito gyvenimo kelią.

Gimė Algirdas 1904 metais, gruodžio 21 dieną, tolimame Turkestane, Margelano mieste, kur jo tėvas, profesorius Petras Leonas, buvo tuo laiku teisėju ir Apygardos teismo nariu.

1906 metais jis su savo tėvais grįžo į Lietuvą, kur vėliau ėjo mokslą paruošiamuosiose gimnazijos klasėse. Pirmojo karo metu Leonų šeima pasitraukė į Vilnių, vėliau į Maskvą, kur Algirdas užbaigė tris gimnazijos klases. 1918 metais grįžo į Kauną, kur 1923 metais baigė "Aušros" gimnaziją. Lygiagrečiai keturius metus lankė Meno mokyklą. 1928 metais baigė Kauno Lietuvos Universitete Teisų fakultetą ir ligi 1944 metų advokato Kaune. 1942 metais buvo išrinktas Advokatų Tarybos nariu ir buvo jos bibliotekos vedėju. Taip pat buvo "Pieno Centro" juriskonsultas.

Augdamas plačiai žinomo Lietuvos veikėjo prof. Petro Leono šeimoje, Algir-

das nuo jaunų dienų pasižymėjo giliu tautiniu susipratimu ir drąsa. Nuo 1920 metų jis buvo šauliu ir, būdamas vos 16-os metų amžiaus, dalyvavo šaulių eilėse Lietuvos nepriklausomybės kovose prieš lenkus. 1923 metais, būdamas 8-tos klasės mokiniu, dalyvavo Klaipėdos sukilime ir atvadavime, Bajoro grupėje. 1941 metais, birželio 23 dieną, tik karui prasidėjus, prisidėjo prie partizanų būrio sukilime prieš besitraukiantį okupantą. 1943 metais, VLIK-ui įsisteigus, prisidėjo prie VLIK-o pagrindžio veiklos, platindamas pagrindžio spaudą ir atsišaukimus.

1944 metais, Sovietams okupuojant Lietuvą, pasitraukė su žmona ir sūnum į Vokietiją. Vokietijoje, karui pasibaigus, buvo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vyriausios revizijos komisijos nariu ir teisiniu patarėju prie U.N.R.R.A. įstaigų, aktyviai dalyvaudamas stovyklų gyvenime.

1947 metais Algirdas atvyko su šeima į JAV, į Baltimore (Maryland). 1949 metais, skaitlingam išeivijos skaičiui į Baltimore atvykus, su VLIK-o pritarmu, jis organizavo Baltimoreje Tremtinių draugiją, kuri buvo viena pirmųjų JAV-ėse. Vėliau atskirų miestų Tremtinių draugijos susiliejo į vieną dabartinę Lietuvių Bendruomenę. Taipogi Algirdas buvo vienas pirmųjų Lituanistinės mokyklos organizatorių ir jos nuolatiniu globėju.

Baltimore lietuvių gyvenimas 1949 metais ir vė-

liau, Tremtinių draugijos ir jos valdybos dėka, buvo labai suaktyvintas. Kultūriniai parengimai, komunistinių parengimų ir paskaitų piketavimai, paskaitos, koncertai, visur jaunimo skaitlingam skaičiui dalyvaujant. Algirdas jaunimą labai mylėjo ir stengėsi pritraukti prie tautinio darbo. Matydamas, kad nėra tinkamų jaunimui lietuviškų knygų skaityti, jis parašė gražią istorinę apysaką "Giedrę", kuri tačiau deja, tik po jo mirties pasirodė spaudoje.

Kaip ir daugeliui mūsų inteligentų, jam teko pradžio dirbti dirbtuvėse neįprastą sau darbą. Vėliau pradėjo dirbti Real Estate kompanijose, gi nuo 1963 ligi 1978 metų, kaip kalbų, ypač rusų kalbos, žinovas, dirbo Washington, D.C. prie specialaus federalinio projekto kalbų srityje.

1978 metais Algirdas išėjo į pensiją ir nuo 1979 metų gyveno su šeima New Hampshire valstijoje.

1983 metais vasario 14 dieną negailėstinga liga pakirto jo sveikatą ir 1983 metais balandžio 28 dieną jis užmigo amžinu miegu.

Pragyvenus kartu virš 52-ių metų, galiu Algirdą apibūdinti kaip labai aukštą moralinių savybių, nepalaužiamų principų ir nepaprasto pareiškimo žmogų.

Leonų šeima buvo garsi Lietuvoje savo skrupulingu sąžiningumu ir principiškumu. Algirdas per visą savo gyvenimą išlaikė savo šeimos tradicijas, buvo didelis Lietuvos patriotas ir ištikimas demokratijos ir humanizmo principų pasekėjas.

Nežiūrint savo aukštos erudicijos ir patyrimo, jis buvo nepaprastai santūrus ir kuklus žmogus. Ambicijos jausmas buvo jam svetimas, jis niekad nesiveržė į pirmas eiles, niešėjo sau garbės, tik sąžiningai dirbo reikalingą ir naudingą savo tautai bei žmonėms darbą, ar tai savo profesijoje ar visuomeninėje veikloje. Nuoširdumas, taktas ir gilus tolerancijos jausmas lydėjo visus jo veiksmus.

Jau smarkiai praretėjo eilės mūsų kartos patriotų. Daugiau būtų tokių idealistų, kaip buvo Algirdas, tikresnis ir lengvesnis būtų kelias į šviesesnę Lietuvos ateitį.

Kiekvienas mūsų, užbaigęs gyvenimą, palieka tam tikrą pėdsaką. Algirdas paliko ryškų pėdsaką, nesavomaudiskumo ir patriotinio idealizmo pavyzdį.

Žmogus miršta, bet jo idėjos ir darbai nemiršta, bet pasilieka brangiu įnašu ateinančioms kartoms.

Tebūna šviesi atmintis garbingo ir tauraus Lietuvos sūnaus.

Galina Leonienė.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ STAŽUOTOJAI JAV-SE

Antanas Dundzila

(Atkelta iš 1 psl.)

sipažino su atskirų skyrių bei tarnybų darbu. Stažuotės apimtyje svečias dalyvauja įvairiuose posėdžiuose, lankė miesto įmones (pvz., vandens gryninimo įmonę, nutekamojo vandens valymo įrenginius, hidroelektrinę, vandentiekio bokštus ir t.t.). Viešųjų darbų skyriuje susipažino su miesto architektūriniu planavimu, brėžinių sudarymu, teritorijos zonavimu, dalyvavo sniego nuo gatvių valymo uždaviniuose; domėjosi, kaip surenkamos ir perdirbamos šiukšlės bei atliekos, kaip tvarkomas eismo reguliavimas ir t.t. Dar daugiau: su miesto pareigūnais vyko į St. Paul, kur pamatė ir miesto reikalų lobizmo procesą, susitiko su miesto reikalus atstovaujančią teisininkų firmą. Šalia to, fotografavosi, papulė į amerikiečių spaudą ir t.t.

Labai didelį įspūdį paliko miesto administracijos rūpestis vyresnio amžiaus gyventojais. Vienu žodžiu, stažuote svetys yra labai patenkintas.

Po stažuotės kyla klausimas, ką galės įdiegti grįžęs į Lietuvą? A. Bendorius mano, kad tiesioginės galimybės jo pareigų ribose bus ribotos. Yra nusistatęs didžiausią dėmesį sutelkti įgytos patirties skleidimui savivaldybių pareigūnų tarpe tiek paskaitų, tiek bendradarbiavimo spaudoje būdu.

Stažuotės eiga pranoko visus pasiruošime sukaupus lūkesčius. Yra labai svarbu viską pamatyti savo akimis. Šalia to dabar turi sukaupęs didoką krūvą įvairios spausdintos medžiagos, nuotraukų bei skaidrių. Stažuotės patirtis yra neįkainojama, teigia A. Bendorius.

Savo atsakymą svetys baigia padėkos žodžiais Amerikos žmonėms, remiantiems U.S. Baltic Foundation veiklą, jų trape L. Kojeliui, A. Pakštieciui, P. Solingeriui.

Kartu su A. Bendorium stažuotėn atvyko vilnietis Gediminas Urbonaitis (Lietuvoje žmona Audronė ir 7 m. dukra Ieva) ir alytiškis Vytautas Junevičius. Štai jo pasisakymai:

Turėdamas dvejus pareigas, G. Urbonaitis yra atsakingas miesto merui, kurį, tačiau skiria Taryba, kurios jis yra narys... Tai, aišku, paradoksas, kurį U.S. Baltic Foundation tebesistengia išaiškinti Lietuvos savivaldybių darbuotojams...

Savo vadovaujamo centro pareigų ribose, svetys Vilniuje bendrauja su miesto invalidų, pensininkų, kalinių ir kt. įstaigomis, o taip pat su krašto vyriausybe. 1992 m. Vilniaus socialinės rūpybos centro biudžetas sudarė 0.2% miesto biudžeto. Sako, kad 1993 m. išskovojo 2 procentus. Šiame darbe yra, palyginus, naujokas, nes ankstyvesnė santvarka socialinių darbuotojų neruošė ir prieš nepriklausomybę tokios įstaigos mieste iš vis nebuvo. Anais laikais valdžia socialine rūpyba nesidomėjo. Pagal mokslo stažą – yra baigęs Vilnius inžinerinį statybos institutą, kurį laiką dirbo inžinierium – konstruktorium.

Trumpai suglaudus, stažuotės metu, svečias sakosi, įsigijęs patyrimo, čia pajutęs tikrą demokratiją (kuri, jo paties teigimu, valdininkams ne visada malonus žodis), parsivež daug sumanymų. "Kad tik leistų dirbti" dar pridūrė.

Galvoja, kad grįžęs savo pagrindinį dėmesį skirs socialinėms programoms. Reikėtų patobulinti, pvz., slaugymą namuose, vaikų su psichikos sutrikimų mokymą ir kitas sritis. Pagal gaunamas lėšas, bandys steigti naujas programas.

Jau esant Amerikoje, susikaupė ir tam tikros abejonės. Lietuvoje turime naują valdžią. Sužinojo, kad Vil-

niaus miesto taryba paskyrė kitą merą. Klausimas: ar leis dirbti, ką ras grįžęs? Turėjo dar prie Lietuvos Respublikos vyriausybės Globos ir rūpybos tarybos pirmininko pavaduotojo pareigas, tačiau dabar neaišku, ar iš vis tą tarybą dar tebeveiks. Prie kokio nors sovietinio socializmo vystymo neketina prisidėti, tačiau yra klausimų, į kuriuos šiandieną neturi atsakymų. "Vis tik norėčiau likti optimistu. Blogiausiu atveju, galėsiu padėti visuomeninėms organizacijoms, anksčiau ar vėliau įgytą patyrimą tikrai panaudosiu."

Apie Moorhead, MN mieste besistažuojantį Vytautą Junevičių, Alytaus vicemerą ekonominiams reikalams, amerikiečių laikraštis vasario 21 d. patalpino didžiulį straipsnį. Dar didesnę šurpą jam padarė Vasario 16 proga jo globėjai: jo kabinetą išpuošė geltonais, žaliais ir raudonais kaspinais bei balionais. Tai ne viskas: miesto meras Vasario 16 (visai neprašytas!) iškilmingai paskelbė Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo dieną, išskėlė Lietuvos trispalvę. Ar reikia gražesnės dovanos?

Tercikia tik džiaugtis tokiais svečiais iš Lietuvos, jiems sėkmės čia – ir ypač grįžus į Lietuvą – linkėti. Džiaugtis U.S. Baltic Foundation veikla ir ją remti.

(1993-III-15)

BOSTONO SKAUTININKAI PUTNAME

Nuotraukoje S. E. Abelkienė ir Č. Kiliulis.

Č. Kiliulio nuotr.

Lietuvių Skautų, Fondo Šalpos skyrius, kurį gražiai tvarko Danutė Kazakaitienė, aplankė Matulaičio namuose gyvenančias skautininkes: Eleną Abelkienę, Emiliją Putvytę ir visą būrį pažįstamų.

Lyg šviesos spindulėlis trumpai, bet šiltai sužerėjo slaugos namuose. Skautiškas vizitas – tai maloni staigmena. Lankomieji šypsojosi ir kiekvienas norėjo kuo daugiau pasakyti, išsikalbėti, pasidalinti savo džiaugsmiais ir vargais.

Per šią trumpą valandėlę suartėjome, pasidarėme lyg viena šeima. Žmogaus širdžiai reikia švelnumo ir artimo meilės. Per nuolatinį skubėjimą, darbus, įvairius įsipareigojimus išblėsta idealai ir su kasdienybe su-

simaišo pačios gražiausios idėjos. Šis metų laikotarpis, mūsų kaktose paženklintas pelenų kryželiu, verčia susimąstyti ir prisiminti tai, ką esame pasižadėję.

Jei kiekvienas skautiškos šeimos narys Gavėnios metu padarytų ką nors gero kitam, pasaulyje gėrio kibirkštėlė tikrai neužgestų, o Kristaus Prisikėlimo šventė būtų daug šviesesnė. SS.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

BŪKIME LIETUVOJ SU ŠVENTUOJU TĖVU

NY – NJ parapijos organizuoja kelionę į Lietuvą rugpjūčio 30 – rugsėjo 14 d.d. ir kviečia visuomenę jungtis į šią kelionę: Apreiškimo – Brooklyne NY., Our Lady of Sorrows – Kearny NJ. ir Atsimainymo – Maspeth NY.

Pilna kaina – \$1,940

- Į kainą įsiskaito:
- Skrydžiai iš New Yorko (iš kitų miestų pridėtinis mokestis)
 - Viešbučiai visuose miestuose
 - Trys valgiai kas dieną.
 - Kelionės pagal Popiežiaus kelionės programą.
 - Anglų ir lietuvių kalba vadovai.
 - Įdomių vietų lankymas.
 - Įėjimo mokesčiai.
 - Bagažų nešiojimas.

Kelionė rengiama ne tik pasveikinti Šv. Tėvą, bet ir pamatyti Lietuvą. Vieta garantuojama gavus \$100 mokestį už asmenį. Mokestį siųsti į mirėtų parapijų klebonijas arba agentūrai Vytis.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St.
Brooklyn NY 11229

Tel. 718-769-3300; 1-800-952-0119

FAX 718-769-3302
Telex 216 282

Pigiausios kainos vasaros metu skrydžiams į Lietuvą iš įvairių JAV miestų. Iš New Yorko į Vilnių ir atgal \$780.00. Išskristi iki birželio pirmos dienos.

THE EVENING SONG

(Vakarinė Daina)

First book in English of Lithuanian
Folk Tales and Fables

Second Edition, 1992
Compiled and translated
by
Vyts Beliajus in 1954

\$10 per copy

Order from V.F. Beliajus
1337 Marion St.
Denver, CO 80218

LIETUVIŲ FONDO SUVAŽIAVIMAS

Trisdešimtas metinis Lietuvių fondo narių suvažiavimas įvyko 1993 m. III. 27. Jaunimo centre, Chicagoje. Suvažiavime dalyvavo 124 registruoti fondo nariai su 9338 balsais ir visa eilė svečių.

Suvažiavimo prezidiumą sudarė: dr. Gediminas Balukas, Daina Kojelytė ir Vytenis Kirvelaitis. Sekretoriavo dr. Vytautas Narutis ir Aldona Šmulskienė. Mandatų-registracijos komisija sudarė: Vytenis Kirvelaitis, Vaclovas Momkus, Alė Steponavičienė ir Ramona Steponavičiūtė. Nominacijų komisija: dr. A. Razma, dr. G. Balukas ir dr. J. Valaitis. Balsų skaičiavimo komisija: S. Čyvas, V. Momkus ir A. Ostis. Nutarimų komisija: dr. K. Ambrozaitis, Vyt. Kamantas, A. Juodvalkis, D. Kojelytė ir Br. Juodelis. Spaudos-radio komisija: Br. Juodelis, V. Butėnas, K. Burba, A. Bagdonas, J. Žemaitis ir B. Brazdžionis. Organizacinę komisiją: K. Dočkus, V. Momkus, M. Remienė, A. Steponavičienė ir R. Steponavičiūtė.

Suvažiavimą atidarė LF tarybos pirm. Povilas Kilius, sveikindamas susirinkusius. Prasmingą invokaciją sukalbėjo prelatas dr. Juozas Prunskis. Žvakę mirusių pagerbimui uždegė Viktoras Lesniauskas, o 1992 metais mirusių 94 LF narių pavardes perskaitė R. Steponavičiūtė.

Suvažiavimą žodžiu sveikino Lietuvos gen. konsulas Vaclovas Kleiza, JAV LB k.v. pirm. Vytautas Mačiūnas. ALTO atstovas Teodoras Blinstrubas ir vėliau

į suvažiavimą atvykęs PLB pirm. Bronius Nainys.

Perskaičius ir priėmus 1992 m. suvažiavimo protokolą, priėmus sudarytas komisijas, prasidėjo LF metiniai pranešimai. Tarybos pirm. P. Kilius paminėjo tarybos ir įgaliotinių darbus, pasidžiaugė, kad LF per 1992 m. paaugo 314,196.00 doleriais ir dėkojo visiems ir visoms kurių pastangomis ir aukomis Lietuvių Fondas pasiekė 6,296,537.00 dolerių kapitalą.

LF valdybos pirm. Algirdas Ostis pranešė, kad 1992 m. įstojo 63 nauji nariai, tuo pakeliant narių skaičių iki 6611. Valdyba posėdžiavo kas mėnesį, ar rečiau. Visi valdybos nariai rūpestingai atliko savo pareigas, o visų darbų ratą ištvėrimingai suko sekretorė ir reikalų vedėja Alė Steponavičienė. Visai valdybai reikė gilią padėką.

Finansų komisijos pranešimą atliko Stasys Baras. Apgailestavo, kad dėl silpnos krašto ekonomijos 1992 metai nebuvo pelningiausi. LF investuotas kapitalas 1992 m. pelnė 391,246.00 dolerius, arba 6.7%. Nors pelnas yra nedidelis, bet investavimai yra saugūs. LF Finansų komisiją sudaro: R. Juškievė, V. Kirvelaitis, K. Dočkus, A. Razma, F. Kauras, S. Čyvas ir St. Baras su profesionaliais Graybill Company. Padėką buvo išreikšta Juozui Paškui, CPA, tvarkančiam LF sąskaitybą ir dokumentaciją.

Pelno skirstymo komisijos pranešimą padarė pirm. Marija Remienė. Komisiją sudarė LF skirti: M. Re-

mienė, D. Kojelytė ir St. Baras. JAV LB skirti: V. Narutis, K. Sušinskas ir Vyt. Kamantas. Antriniškai buvo V. Momkus ir R. Kubiliūtė. Stipendijų pako- misę sudarė 6 asmenys atskirai. 1992 m. buvo 238 prašymai, daugiau kaip milijonui dolerių. Skirstymo suma buvo 255,795.00 doleriai. Per 30 metų LF yra iš viso paskirstęs 3,338,381.00 dolerių.

Palikimų komisijos pranešimą padarė dr. K. Ambrozaitis. Komisiją sudaro: dr. K. Ambrozaitis, dr. G. Balukas, Vyt. Kamantas ir V. Momkus. Komisija 1992 m. palikimų gavo 211,811.00 dolerių. Stambiausias testamentinis 1992 m. palikimas a.a. Kleopo Girvilo buvo 140,093 doleriai. Iš viso testamentiniais palikimais LF yra gavęs 2,247,251.00 dolerių kas sudaro 1/3 LF kapitalo. Palikimai Lietuvai dabar yra rizikingi. Daug saugiau yra palikimus pavesti Lietuvių Fondui, nurodant ir sąlygas didesnėms sumoms. Buvo padėkota adv. A. Osčui už stropų palikimų tvarkymą.

LF Įstatų komisijos pirm. dr. J. Valaitis pranešė, kad po atlikto vieno milijono iš pagrindinio kapitalo skyrimo Lietuvai ir tam patikėtinių tarybos sudarymo, vėl kyla klausimai ar nereikėtų dar dalį LF pagrindinio kapitalo skirti Lietuvai? Ar būtų tikslu skirti dabartinėse aplinkybėse? Šių klausimų diskusijoms reikalingi visų LF narių pasisakymai, nurodant individualaus įnašo paskirstymą tarp Lietuvos ir išeivijos. Tam numatyta speciali anketa visiems LF nariams.

Informacijos komisijos LF taryboje pirm. dr. K. Ambrozaitis davė pranešimą apie atliekamus spaudos, informacijos darbus,

dėkojo komisijos nariams ir talkininkams už LF garsinimą spaudoje. Padėką reikė Antanui Juodvalkiui, kuris intensyviai ruošia antrą LF narių knygą.

Milijonas Lietuvai fondo patikėtinių Tarybos pirm. dr. A. Razma pristatė tarybos atliktus darbus. Milijono lėšas skirsto komisija Lietuvoje. LF spec. taryba turi tai patvirtinti. Tik po to daromi išmokėjimai.

LF Kontrolės komisijos pirm. Pijus Stončius pranešė, kad LF sąskaitybą, finansinės apyskaitos, dokumentacija tvarkoma gerai ir tiksliai, pagal IRS reikalavimus.

Pagal LF įstatus 1/3 direktorių renkami suvažiavime trijų metų kadencijai. Šiais metais 6 iš 18 direktorių baigė kadenciją: Dr. K. Ambrozaitis, R. Juškievė, P. Kilius, V. Kirvelaitis, M. Remienė ir R. Steponavičiūtė. Nominacijų komisija juos pasiūlė kandidatais sekančių 3 metų kadencijai ir paprašė suvažiavimo sąrašą papildyti kandidatais iš suvažiavimo kitų narių. Suvažiavimas papildomų kandidatų nedavė. Tad visi šeši buvo perrinkti, slapto balsavimu 3 metų kadencijai LF direktoriais, Marijai Remienei gaunant daugiausia (7947) balsų.

Į kontrolės komisiją buvo išrinkti: Pijus Stončius, Viktoras Juška ir dr. Konstantinas Jablonskis.

Šiame suvažiavime dalyvavo LF įgaliotinės iš Floridos – Janina Gerdvilienė, Violeta Gedgaudienė iš Ca-

lifornijos ir Dalia Puškorienė iš Clevelando, nors LF niekam kelionių neapmoka.

Visos įgaliotinės intensyviai renka aukas LF savo apylinkėse, garsina LF reikšmę ir su vajais, renginiais sukelia nemažai lėšų Lietuvių Fondui. Apie kitų įgaliotinių veiklą New Yorke – Lilė Milukienė, Bostone – Petras Viščinis, Baltimorėje/Washingtone – Dalia Remienė, Philadelphijoje – Bronius Krokys, Hot Springs – Salomeja Šmaizienė, Grand Rapids – Jonas Treška, Detroit – Vytautas Petrulis, Daytonoj – Jurgis Janušaitis ir šiaurinėje Chicagoje – Rita Kisielienė, pranešimą padarė Marija Remienė, kuri koordinuoja įgaliotinių veiklą. Ji paminėjo, kad ne visi įgaliotiniai atlieka savo pareigas ir apeliavo į visus suaktyvinti veiklą vietovėse.

Diskusijose buvo iškelta klausimai kodėl nominacijų komisija nesiūlo daugiau kandidatų į direktorius? Atsakymas buvo: duoti galimybę pačiam suvažiavimui nominuoti kandidatus. Suvažiavimas nenominavo. Kodėl nerenkami direktoriai iš Floridos, Californijos, Atlanto pakrančių? Buvo atsakyta, kad sunku sušaukti posėdžius iš toli gyvenančių, kada LF kelionių neapmoka.

Antanas Juodvalkis citavo Tomo Venclovo nepagrįstus kaltinimus, lenkų spaudoje Lietuvos 1941 m. sukilimui bei jo vadovybei į kurį dr. Adolfas Damušis atsakė 1993.III.26 "Draugo" vedamajame, kviesdamas į tai ir kitiems reaguoti.

Suvažiavimo nutarimų komisija pasiūlė septynis nutarimus, kuriuos LF nariai priėmė. Jie bus paskelbti atskirai. Suvažiavimas buvo baigtas Lietuvos himnu. Po to, pagal ilgą tradiciją, visi 30-jo LF suvažiavimo dalyviai ir svečiai buvo Lietuvių fondo pavaišinti pietumis Jaunimo centro kavinėje. Br. J.

Lionė Bernotaitė-Niedvarienė ieško brolio Vlodo Bernoto, gyv. Anglijoje, o nuo 1960 m. Amerikoje. Žinantieji apie jį, rašykite:

L. Niedvarienė,
Liepų alėja 5-45,
5300 Panevėžys, Lithuania.

...

Lietuvių Fondo įgaliotiniai, atvykę į suvažiavimą – Janina Gerdvilienė iš Floridos, Dalia Puškorienė iš Clevelando ir Violeta Gedgaudienė iš Kalifornijos. J. Tamulaičio nuotr.

Lietuvių Fondą trisdešimtmečio proga sveikinęs ALTO atstovas Teodoras Blinstrubas. J. Tamulaičio nuotr.

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,
tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujama ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykitės Šluto radijo valandos sekmdieniais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga.

Nereikia persėdimų. Kainos žemos.

PRANEŠIMAS:

RYGA!

Nuo:

\$380*

*kelionė į vieną pusę
perkant ten ir atgal

Pradedant š.m. birželio 2 d., kelionės į Rygą ir Baltijos kraštus bus patogesnės ir pigesnės. American Trans Air - vienintelė tiesioginė oro linija iš JAV-bių į Baltijos kraštus.

American Trans Air patogiausias kelias į Rygą ir Baltijos valstybes.

Jau dabar planuokite savo atostogas ir biznio keliones. Latvija --- vartai į Baltijos kraštus! Taip pat galite padaryti rezervacijas savo draugams ir giminėms, kurie nori jus aplankyti.

Patyrimas

American Trans Air turi didelę patirtį, nes per 20 metų aptarnavo milijonus keleivių, skrendančių į visus pasaulio kraštus. Mes puikiai suprantame, ko tikisi keleivis iš tarptautinės oro linijos.

Niekas negali duoti geresnio pasiūlymo. Žema kaina. Lengva išsiaiškinti; lengva nusipirkti

Latvijos Dainų Šventė

Nepamirškite į vasaros planus įtraukti Rygos, kur įvyks Latvijos Dainų Šventė!

IŠVYKSTAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ IR ŠEŠTADIENĮ IŠ NEW YORK.

AMERICAN TRANS AIR

Bilietus būtina įsigyti iki š.m. gegužės 15 d.
Skambinkite ŠIANDIEN ir užsitikrinkite kelionės datas.

1-800-382-5892

Arba kreipkitės į savo kelionių agentą.

Kelionė vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietai galioja nuo birželio 1 d. ir juos reikia įsigyti mažiausiai 21 dieną prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokestis, maito ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 apsaugai, \$3 patarnavimams, \$1.45 agrikultūrai.

DEIMANTAS IŠ GRANITO

Henrikas Stasas

Šiltas vasaros rytas dvelkė virš Madrido, kai mūsų traukinys paliko Chamartin stotį ir dundėdamas lėkė per bundančius priemiesčius į Kastilijos gilumą. Pro vagono langus staigiais šuoliais bėgo dideli ir mažesni miesto pastatai. Nuo jų driekėsi spalvingi šešėliai ir ryto saulėje teikė besišypsančio miesto vaizdą.

Už Manzanares upės Madrido priemiesčių pastatai praretėjo. Mūsų traukinys dabar pradėjo kopti į Kastilijos aukštumas. Palikus didmiestį čia buvo tikra akims atgaiva, nes abejose geležinkelio pusėse žaliavo skėtinės pušys, o virš jų švietė žydras ryto dangus. Tačiau traukiniui greit lekiant, vaizdai keitėsi lyg kaleidoskope. Žalios pušys greit pranyko, ir liko tik saulės nudegintos rudos uolos, nuo kurių sklindantis vidurvasario sausros kvapas buvo jaučiamas net vagone. O iš žemės iškilusios didžiulės uolų atskalos lyg sargybų postai ar kariniai bunkeriai, saugojantys šią uolų ir šventųjų žemę.

Vykome į pačią Kastilijos širdį – į Avilą, kurią baskų rašytojas Miguel Unamuno pavadino "Deimantu iš granito".

Avilos granitines sienas ir bokštus netikėtai pastebėjome važiuojant iš Salamankos į Madridą. Tą vakarą iš pravažiuojančio traukinio Avila atrodė lyg milžiniška pilis, iškalta iš vieno granito gabalo. Vaizdas buvo nepaprastai įspūdingas, nes saulė tuomet jau slėpėsi už miesto sienų, nudažydama šį milžinišką granito kolosą rausvai violetine spalva. Todėl turistinio smalsumo vedini, vykome sekančią dieną į Avilą, kuri tik už 70 mylių nuo Madrido. Taip traukiniui greit riedant per Kastilijos akmenynus, net nepajutome, kai prieš mūsų akis, lyg vizija iškilo Avilos bokštai.

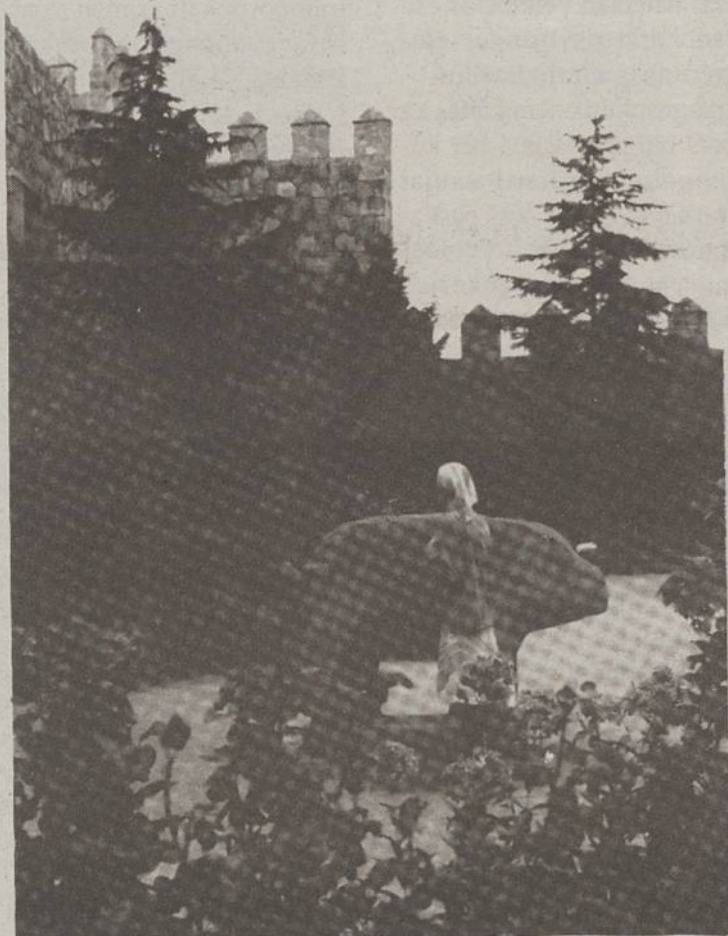
Išlipome nedidelę stotelę apie mylią nuo senosios Avilos sienų. Iš čia į senąjį miestą galima važiuoti taksiu ar keliauti pėsčiam. Nustariau su žmona eiti pėsti ir gėrėtis gražiu vasaros rytu bei įspūdinga šio miesto aplinka.

Turizmui klestint, už miesto sienų išaugo jau naujas miestas su įvairiom parduotuvėm ir kitais turistus viliojančiais įrengimais. O už jo, aukštumos viršūnėje, apsupta sienomis, senoji Avila. Ji, ryto saulės spin-

dulių nušviesta, iš tolo mums atrodė lyg būtų tiesiog iš dangaus nuleista į dykumą. Kylant aukščiau ir artėjant prie sienų, mūsų veidus vis stipriau glostė šaltokas, nuo Grenados kalvų atkeliavęs vėjas, lyg primindamas, kad dabar esame 1200 m. aukštyje. Mat Avila aukščiausiai nuo jūros pakilęs Ispanijos miestas, ir todėl jos gyventojai mėgsta pasigirti, kad jie gyvena arčiausia dangaus.

Apie pusvalandį pakeliau, pasiekėm Avilos sienas. Pirmą kartą pamačius, jų milžiniška granito masė sukelia tiesiog nerealų fantastinio pasaulio vaizdą, kartu, žinoma, ir realios tvirtovės įspūdį. Todėl į jas negalima žiūrėti, kaip vien į istorinę liekaną ar fotografų mėgstamą objektą, bet tiesiog kaip į realią tvirtovę, saugojančią šį miestą jau 800 su viršum metų. Be to, tokia pat kovinga dvasia jaučiama ir kitoj sienų pusėje, kur rūmai ir bažnyčios taip pat atrodo, kaip kokie fortai.

Į miesto fortifikacijos sistemą čia buvo įjungta net katedra, kurios viena dalis tiesiog prijungta prie didžiųjų sienų. Tačiau nežiūrint sunkios karinės architektūros, tam tikrais atvejais šioj granito masėj galima įžiūrėti ir lengvesnį meninį aspektą, ypač kai sienas paliečia saulės spinduliai ir nudažo jų gelsvą granitą rausvai violetine spalva. Tada jos įgauna plastines formas, kaip Segovijos akveduktas.

Keltiberų meno palikimas – kiaulės skulptūra.

H. Staso nuotr.

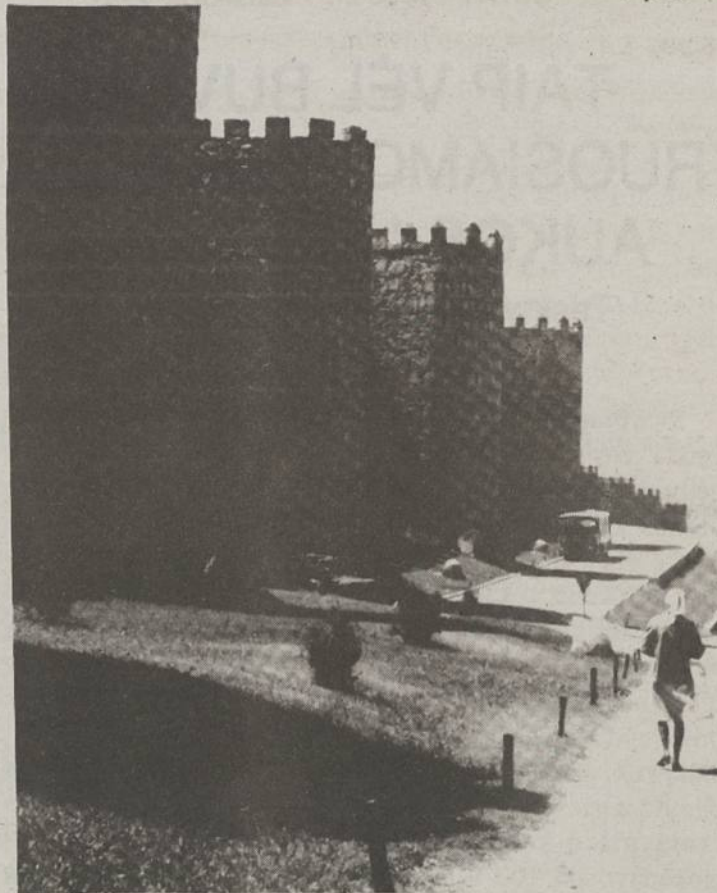
O kai tarp arkų auksiniai saulės spinduliai kovoja su šešėliais, granitas tada atrodė lyg nustojęs svorio, kabėtų ore.

Kalbant apie Avilos sienas, reikia pirmiausia pastebėti, kad jos yra seniausios krikščioniškame pasaulyje ir geriausiai iki šiol išsilikusias. Vyskupas Don Pelaeo 1090 metais pašventino jų pamatus.

Sienų statybai vadovavo du garsūs ano meto architektai: Casandro ir Florin Pituenga. Prie statybos dirbo 2000 darbininkų, kurių tarpe buvo ir nemaža maurų, patekusių į ispanų nelaisvę. Todėl sienų vakarinėje dalyje galima pastebėti ir mudejarų architektūros žymių. Sienų perimetras 2,5 km. Jose yra 88 bokštai ir 9 didingi vartai. Vartai labai įspūdingi, aukštai iškilusiom arkom ir įdomia dekoratyvine ornamentika išpuošti. Daugumas jų pavadinti šventųjų vardais: Puerta de San Vincente, Puerta de San Segundo, de San Teresa ir t.t.

Iš Šv. Teresės aikštės, kurios centre stovi didžiulė jos statula, pro Puerta de Alcazar patekome į senąją Avilą. Šie vartai yra didžiausi ir puošniausi. Jų sunkūs granito blokai mena daug žiaurių kovų ir triumfalinių švenčių. Jiems atsivėrus, vieną šaltą, saulę ir sniegu spindinčią dieną su didele dvaro svita į gatvę išėjo karalienė Izabelė. Tai buvo jos karūnavimo diena, ir gatvėje ją pasitiko džiūgaujanti minia, nuolat šaukdama "Viva la Reina".

Tačiau visų čia įvykusių iškilmių ir kovų momentai paliko tik istorijos puslapiuose. Šiandien pro juos keliauja tūkstančiai turistų iš viso pasaulio, zuja auto-

Avilą supančios sienos.

H. Staso nuotr.

mobiliai ir kitokios susisiekimo priemonės, neišskyrus nė asilų su sunkiom naštom. Įdomu stebėti, kai baltom pirštinėm pasipuošęs policininkas tvarko tą margą judėjimo masę.

Įlėję pro vartus iš karto pastebėjome prie sienos prisilijusią didingą Avilos katedrą. Nors iš pirmo pamatymo ji buvo daugiau panaši į granito kalną, negu į maldos namus. Tik arčiau priėjus išryškėjo jos puikus fasadas, kurio priekyje grandinėmis surakinta granitinių liūtų eilė atrodė lyg saugotų šią istorinę relikviją ir joje esančias meno vertybes. Šalia jų, kaip prie bažnyčių įprasta, sėdėjo keletas senovo amžiaus vyrų ir keletas moterų, kurios taip pat atrodė suakmenėjusios lyg terakotinės figūros.

Nuo katedros nesulaikomai žvilgsnis kryo į dešinę, į nepaprastai gražius Casa Valderrabanos rūmus. Rūmų nepaprastai įdomi architektūra su dvigubom arkom, vitražais ir sienose spalvinga heraldika. Šią puikią vilą karalius 1462 metais dovanojo narsiam karvedžiui Gonzalo Davila, laimėjusiam Gibraltaro mūšį. Tačiau katedra vis dėlto lieka šio miesto dėmesio centre. Jos ryškus tvirtovės charakteris, išskylantis iš bendro architektūrinio plano, nepaprastai darniai sujungtas su meniniais fasadais ir juose vyraujančiomis skulptūromis. Plastinis menas ypač originaliai išskyla siauriniame fasade, kur stebuklingai gražios apaštalių figūros išdėstytos ant penkių arkų.

Pro pagrindinio fasado duris patekome į katedros vidų. Įspūdingos rausvo granito ir šviesaus smiltainio sienos iškelia vidinę erdvę, kuri čia padalinta į tris navas. Viduryje dvi ei-

lės klunicensijos stiliaus kolonų, tarp kurių prietemoje išskyla keletas XV šimtmečio skulptūrų. Minėtas kolonų stiliaus bažnyčių architektūroje gana retas, todėl verta pažymėti, kad jis kilęs iš Prancūzijos miesto Cluny. Ten viduramžiais buvo įsikūrusi Kluniacenzijos kongregacija, kuri pasižymėjo statybomis, ir jos sukurtas statybinis stilius turėjo įtakos į kitų kraštų architektūrą.

Katedroje tarp kitų koplyčių didumo ir meno turtais išsiskiria Capilla Mayor, kuri statyta iš šviesaus smiltainio romėnų stiliumi ir išpuošta Petro de Berruguette ir Juan Borgona tapybos darbais. Ypač įdomūs Berruguette piešiniai, kurie išdėstyti 24 plokštėse ir vaizduoja 4 evangelistus, 4 daktarus, eskežę ir maldą. Už koplyčios labai monumentalus vysk. Alonso de Madrigal arba kaip jį mėgdavo pravardžiuoti "El Tostado", sarkofagas. Jis buvo nepaprastai mažo ūgio. Pasakojama, kad popiežius Eugenijus visada liepdavo jam atsistoti, kai šis priklausęs siekė bučiuoti jo žiedą, kitaip nebūtų pasiekęs. Vyskupo sarkofagas laikomas tikru meno šedevru. Tai darbas garsaus Vasco de la Zarza, kuris pirmas Ispaniją supažindino su Toskanos renesansu.

Katedroje yra dar dvi koplyčios, vertos dėmesio – tai šv. Jono Evangelisto ir pirmojo Avilos vyskupo San Segundo. Šiose labai daug Isidro Villoldo alebastro darbų bei spalvuoto metalo ornamentikos. Katedros choras ir didysis altorius garsaus Salamankos meistro Garcia Crespo. Tai ištisi plateresque stiliaus medžio drožiniai.

(Bus daugiau)

TAIP VĖL BUVO RUOŠIAMOS NAUJOS AUKOS Į SIBIRĄ...

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Vladas Šarka

Svarbiausia jų "partinė veikla" pasireiškėdavo naktį į gegužės pirmąją, tą naktį vienas kitas iškabindavo miške ant eglės šakos, arčiau prie kelio, o kartais kapinėse ant kryžiaus raudonos medžiagos gabalą, ant telefono stulpo ar tvoros priklijuodavo Kaune spausdintą kokį atsišaukimą. Dabar jie giriasi, kad už šią "karžygišką kovą" jiems mokėdavo po 100 litų per mėnesį, žinoma, iš Kremliaus "Internacionalo" fondo lėšų.

"Vėliavos" pakabinimo ir atsišaukimų išklijavimo atvejus jų pagrindinė spauda šimteriopai išpūsdavo ir skelbdavo kaip "visos tautos pasipriešinimo valdžiai" faktą.

Aš negalėjau jų įtikinti, kad Komunistų partijos veikla buvo labai silpna, ypač provincijoje, ir kasdieniniame gyvenime jos "aktyvios" veiklos požymiai buvo nepastebimi, todėl ir studentams kovoti prieš juos nebuvė nei reikalo, nei prasmės.

Tariamai valdžios "kovai" su komunistais pakakdavo vieno policininko visoje valsčiaus teritorijoje.

Apie karą su Suomija anuomet rašė visi laikraščiai, ir nieko naujo išgalvoti aš negalėjau.

Įvedus Lietuvoje tarybinę santvarką, visos studentų korporacijos ir draugijos buvo uždarytos ir ši korporacija jokia antitarybine veikla – kaip ir anksčiau – nepasizymėjo. Ar galima mus kaltinti, kad nepriklausomybės laikotarpiu mūsų organizacijos veikė nepažeisdamos įstatymų?

Man tardytojai aiškino, kad visos studentų korporacijos buvo fašistinės ir jų veikla (!) buvusi antitarybinė, todėl jų veikliausi nariai turės atsakyti naujai santvarkai. Mes visi turėję žinoti, kad tarybinė santvarka išivyrus visame pasaulyje, ir kiekvienas iš mūsų privalėjo pasirinkti poziciją: jei su tarybų valdžia, tai reikėjo aktyviai įsijungti į jos stiprinimo Lietuvoje veiklą, stoti į partiją ar jai padėti kitais būdais. Kurie to nedarė, visi laikosi fašistinės pozicijos. Tokiu ideologinės kovos periodu neutralus niekas būti negali.

Tokią kvailą logiką neigti buvo beprasmiška.

Man byla buvo sudaryta. Buvau kaltinamas pagal

584, 5810, 5811 straipsnius (apie kurių egzistavimą ir reikšmę sužinojau tik lageryje).

Vienas tardytojas "išrado" naują kaltinimą, kad aš viename korporacijos susirinkime skaitęs apie Italiją paskaitą ir gyręs Musolinį. Iš tikrųjų tokia tema paskaitos ne tik neskaityčiau, bet net ir negirdėjau, kad kas kitas ją būtų skaitęs. Grasino akistata. Sutikau. Po kelių dienų akistata įvyko. Atvedė buvusį mano kurso studentą Garalį, kurį areštavo vieną pirmųjų – 1940 m. liepos pradžioje. Nežinau, kaip jį paveikė, kad akistatos pradžioje tardytojo teiginį apie minėtą paskaitą patvirtino, o man griežtai tai paneigus, pradėjo abejoti: "Gal aš ir apsirikau". Tardytojas akistatą nutraukė į protokolą neįrašydamas jo paskutinių abejonės žodžių.

Po kelių dienų, vakare, vėl iškvietai į tardytojo kabinetą. Buvo du tardytojai. Vienas dar nematytas, aukštesnio laipsnio. Pranešė, kad mano tardymas baigtas ir aš galys susipažinti su byla. Bylos į rankas nedavė. Paprašiau akistatos protokolo. Perskaitęs ir neradęs įrašytų akistatoje dalyvavusio pasakytų paskutinių žodžių, aš protestavau ir pareiškiau, kad nepasirašysiu, kol ši mano atžvilgiu tardytojo padaryta neteisybė nebus ištaisyta. Kilo ginčas, "vyresnysis", pagriebęs nuo stalo padėklą, trenkė man į sprandą. Apsvaigau. Grasino panaudoti dar "geresnį" būdą. Pasirašiau. Paleido į kamerą laukti teismo. Tikėjau, kad teisme galėsiu įrodyti akistatos metu į tardymo protokolą įrašytą melą ir paaiškinti kitus netikslumus.

AŠ JAU KALINYS

Balandžio pabaigoje orai jau buvo gerokai atšilę. Pasivaikščiojimo metu jausdavome Mickevičiaus gatvėje ar Medicinos fakulteto rūmų skvere sprogtančių medžių pumpurų kvapus. Saulė žemei barstė šiltesnius ir skaistesnius spindulius, girdėjosi, kaip linksmi paukšteliai čirškia įvairias gaidas ir melodijas. Dažniau jie praskirdavo ir pro mažus mūsų kalėjimo kamerų langus, retkarčiais atsitūpdavo ant langų skydo krašto ir užtraukdavo kokią savo pamėgtą laisvės dainą.

Jautėsi artėjantis pavasa-

ris – gamtos atgimimas.

Tai buvo berods balandžio 26 dienos popietė. Mane iškviečia be daiktų, vadinasi, dar grįžiu. Veda į pirmą aukštą. Prie stalo besėdįs majoras NKVD uniforma. Ant stalo dokumentai. Patikslinęs mano asmenybę, pranešė kad jis turįs mano bylos teismo sprendimą, su kuriuo aš būsiu su pažindintas. Reikalingas mano parašas. Jis kalbėjo su rusišku akcentu.

– Kad dar teismo nebuvu. Jokiam teisme aš nedalyvavau, – nustebe atsakiau.

– Čia teismas kitoks. Jūsų tardymo byla buvo nusiųsta į Maskvą. Ten yra aukštos kvalifikacijos juristai, kurie nuodugniai susipažino su tardymo medžiaga ir visais dokumentais. Yra ir jūsų parašai, kad užrašyti parodymai teisingi. Teismas tuos jūsų nusikaltimus įvertino pagal įstatymus. Tą pat būtų padaręs, jeigu ir jūs ten būtumėt buvę.

Jis perskaitė to tariamojo teismo sprendimą, kaip ir buvo parašyta, rusų kalba:

... "Na osnovanii rešenii troiki NKVD po statje SOE osužden na piat let v ispravitelnyje-trudovyje lageria" (NKVD trejukės sprendimu nuteistas SOE straipsnį penkeriems metams pataisos ir darbo lagerio).

Daugelio žodžių nesupratau, todėl paprasčiau paaiškinti ką reiškia – "troika NKVD", "SOE" ir "ispravitelnutyje-trudovyje lageria".

Aiškino, kad "troika NKVD" – tai yra tie trys mano nematyti teisėjai, kurie, susipažinę su mano byla, pagal bylos medžiagą "išnešę sprendimą". "SOE" – tai straipsnis, pagal kurį esu nubaustas. Jo esmė tokia: dėl savo veiklos aš esu "socialiai pavojingas elementas", kitaip tariant – žmogus, kuris nėra kaltas ką nors blogą padaręs, bet kuris galys nepritarti naujai tvarkai ir, kieno nors paskatintas, nusikalsti. Tuomet jau daugiau ne penkerius bet dešimt metų, o gal net ir būčiau sušaudytas. Žodžiu, šis straipsnis mane apsaugo nuo didesnio nusikaltimo ir bausmės. Atseit aš turiu būti lyg ir laimingas?!

O "ispravitelno-trudovoi lager" – vieta, kur penkerius metus privalėsiu gyventi ir dirbti. Jis negalys žinoti, kur mane nuveš, bet..., vietos būna geros, gyvensite normaliomis sąlygomis, dirbsite pagal specialybę, o jei nepatiks, galėsite išmokti kitą specialybę. Gyvensit laisvai. Tik tuos penkerius metus negalėsite būti Lietuvoje".

– Bet už ką man penke-

rių metų bausmė, jeigu aš nepadariau nusikaltimo? – klausiu.

– Kaip nepadarei nusikaltimo? – atsako jau lyg nustebe. – Juk fašistinei studentų organizacijai priklausė? Vot ir nusikaltimas.

– Pirma, ši organizacija buvo ne fašistinė, o tautinė – lietuvių. Tokių mano studijavimo metais universitete buvo arti šimto. Antra, šios organizacijos veikė nepriklausomoje Lietuvoje. Įvedus tarybinę santvarką, jos buvo visos uždarytos, ir ši organizacija antitarybine veikla neužsiminėjo, vadinasi, ir nenusikalto, – sakau jam.

Jis man pakartojo tai, ką buvo tardymo metu tvirtinę kiti tardytojai.

– Visos studentų organizacijos, išskyrus kelias, buvo fašistinės ir veikė prieš komunistus. Už tai jų vadovams ir aktyvistams reikia atsakyti. Reikėjo visiems žinoti, kad komunistų valdžia bus visame pasaulyje. Kodėl jūsų komunistai tai žinojo, o jūs ne? Be to, dabar vyksta dideli naujos santvarkos darbai. Kartais vienas ar kitas gali nukentėti ir mažiau būdamas kaltas. Kai mišką kerta, skiedros lekia toli.

– Aš su šiuo sprendimu nesutinku, – prisiminęs seną tvarką, sakau jam. – Kieno vardu ir kur rašyti apeliaciją, kad iš naujo peržiūrėtų bylą?

– Šis sprendimas yra galutinis ir iš naujo neperžiūrimas. Jokių apeliacijų rašyti nereikia. Jūsų bausmė yra maža, galima sakyti, vaikiška. Kiti gauna gerokai daugiau.

Paskutiniai žodžiai "gerokai daugiau" dar ilgai skambėjo ausyse. Iš šio trumpo pokalbio man ypač įstrigo atmintin jo pasakyti žodžiai: "Kai mišką kerta,

skiedros lekia toli". Vadinasi, aš šios mūsų tautos vykstančios dramos ir tragedijos etape esu tik nekaltas "skiedra", už ką, jo žodžiais tariant, ir vaikiška penkerių metų bausmė. O juk iš tiesų kertamas visas miškas – areštuojami, sodinami į kalėjimus, teisiami tūkstančiai Tėvynės patriotų, atsakingų nepriklausomos Lietuvos politinio, ekonominio, kultūrinio, švietimo barų darbuotojai ir veikėjai. Tai kertamo miško ažuolai, kurie pagal savo buvusias pareigas, jų dydį ir reikšmę gaus atitinkamą ir bausmę – aštuonerius ar dešimt metų lagerio, o gal net bus sušaudyti. Šio miško kirtimas turi ir savo tikrąjį vardą – tautos genocidas. Anot jo, aš turiu būti laimingas ir dėkingas tarybų valdžiai, kad ji man davė tik penderius metus lagerio, lyg mane gelbėdama nuo pražūties.

Po "troikos NKVD" sprendimu pasirašiau...

Tą pačią dieną išvedė iš kameros Nr. 85. Joje pragyvenau penkis mėnesius ir dvylika dienų, iš jų penkias dienas karcery. Čia susipažinau su naujos kuriamos tvarkos "teisiningais pagrindais", su nauju tiesos supratimu, naujų žmoniškųjų principų vertinimu, sužinojau, kad šios, naujosios santvarkos sąlygomis žmogus yra niekas.

Atsisveikindamas su kameros draugais, palinkėjau jiems laisvės, o jei likimas bus panašus į manąjį – greito susitikimo lageryje.

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrūta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA
19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

TRANSPAK praneša:

VELYKINIAI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairaus maisto produktų ..	\$98.00
22 svarai įvairaus maisto	\$65.00
22 svarai mėsos gaminių	\$98.00
45 svarai įvairaus maisto be mėsos ..	\$75.00

MAŽAS BET VERTINGAS: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai **TIK \$35.00**

Visi gaminiai sudaryti iš užsienio produktų išskyrus rūk. tas dešras ir sūrį.

Konteineriai siunčiami kas savaitę

Skubius siuntinius siunčiame **"AIR CARGO"**.

Pinigai pervedami Doleriais.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Didžiausias skaičius visų siuntinių siunčiama per **TRANSPAK**

CLEVELANDO

aplinkių gyventojai vežkite – **PAK MAIL**
RŪTA DEJATIENĖ

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092
216 943-4662

TRANSPAK

2626 W. 69TH ST. CHICAGO, IL 60629
1-312-436-7772

■ Laiškai Dirvai

PASO GAVIMO NUOTYKIAI

Noriu pasidalinti įspūdžiais, kaip bandžiau gauti lietuvišką pasą. Kelionė į Lietuvą bent man vyksta visada su nuotykiomis. Tik atvažiavus į Vilnių, dar belaukiant savo bagažo, susitikau labai svarbų asmenį, dirbantį pasų skyriuje. Pasakiau, kad norėčiau gauti Lietuvos pasą, nes esu čia gimęs, augęs ir jaučiu tikrą sentimentalų priežastį lyg būčiau priimtas į savo tautos glėbį.

Jis mane nuramino, kad tai yra visai paprasta. Turiu jam duoti nuotrauką, tikslią gimimo datą ir vietą, ir pasas bus mano rankose. Kitą dieną, susitikimo karščiui nusiraminus, pradėjau galvoti, gal neverta varginti to žymaus žmogaus prašant jo užtariamo. Pagalvojau, gi esu čia gimęs Lietuvos pilietis kol sovietų parėdymu man tai buvo atimta.

Atrodė, kad tik nueisiu su nuotraukomis ir grįšiu su pasu, ypač kad dar turėjau piliečio pažymėjimą, išduotą mūsų konsulo Chicagoje, remiantis tikrais dokumentais. Galvojau, kad gausiu pasą panašiai, kaip kitur pasaulyje, be kyšių ar užtariamo. Pagaliau man buvo įdomu, kaip jaučiasi žmogus tiesiai įėjęs į lietuvišką įstaigą.

Nuėjau į didžiąją krautuvę prie Lietuvos viešbučio, kur mergina, pabaigus gerti kavą, tuoj padarė nuotrauką. Su nuotraukomis nuėjome į pasų įstaigą. Čia gana paslaugi tarnautoja, kiek jaunesnė negu 50 metų, sužinojus kad esu iš Amerikos, pradėjo su ilga pasaka, kad man gali būti didelių sunkumų gauti pasą ir jos nuomone man vargu ar vertėtų vargti, aš gi vistiek turiu Amerikos pasą. Kitaip sakant nevertėtų sovietų atimtą teisę sau vėl gražinti.

Po ilgokų kalbų, pamąčius, kad aš nesikeliu nuo kėdės ir neatrodo įtikinamas, ji man davė užpildyti anketa ir liepė jei aš tikrai esu gimęs Marijampolėje, nueiti į Archyvą ir gauti gimimo metrikų kopiją.

Mano piliečio pažymėjimas su nuotrauka jokios vertės neturėjo. Atrodė, kad atsiskyrėm draugiškai.

Archyve buvau greit priimtas panašios tarnautojos. Ji kai sužinojo, iš kur esu atvažiavęs, labai apgailestavo, kad užsieniečiams pasų gavimas yra toks sunkus, sako vargu ar gimimo metrikai būtų čia, karo metu daug kas buvo sunaikinta.

Po ilgesnio aiškinimo ir čia tarnautoja nusileido.

Paklausus, kur ir kada esu gimęs išėjo pažiūrėti ar mano metrikai yra išlikę. Už kelių minučių grįžo su didele knyga. Padėjo tą knygą ant stalo ir sako, mano metrikai yra čia, bet ji negalinti jų išduoti, nes jie turi būti pareikalauti per Užsienių Reikalų Ministeriją. Ji yra varžoma potvarkių, kurie draudžia išduoti dokumentus tiesiai užsieniečiams, bet sako, neturėtų būti labai sunku einant per Ministeriją.

Mano bandymas aiškinti, kad aš nesu užsienietis, o tikras lietuvis, gyvenantis užsieny, nieko nepadėjo. Nuėjom ten. Buvo antradienis, o tas svarbus valdinkas, kuris tik vienas galėjo man patarnauti, dirbo tik pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 10 iki 2.

Ketvirtadienio rytą buvau laiku prie Ministerijos durų. Ten jau stovėjo keturi ar penki žmonės, kurie irgi laukė pamatyti tą patį žmogų. Kambario durys buvo uždarytos, bet girdėjosi viduj pokalbis. Po kiek laiko atėjo pora žmonių ir pareiškė, kad jie turi labai svarbių reikalų ir negali laukti su visais eilėje.

Jie žinoma, įėjo be eilės. Jiems išėjus, pagaliau pradėjo judėti mūsų eilė. Bet tik durims užsidarius atėjo trys dar nematyti piliečiai ir tiesiai praėjo pro eilę. Tuoj ta pirmoji moteris, kuri stovėjo eilėje, buvo išprašyta lauk. Bežiūrint judėjimo laukiamajam koridoriui, paaiškėjo, kad sekantis žmogus eilėje, lenkas ar rusas, stovėjo dar už tris ir su manim kalbėdamas lyg siūlė man padėti dar šiandien įeiti į tą kambarį.

Nieko aiškaus nebuvo minėta, bet aš gavau įspūdį, kad jis sėdi eilėje tik padėti nežinantiems. Pinigų klausimas nebuvo keltas. Aišku, kad tie žmonės, kurie įėjo be eilės tepė savo kelią kuom nors, tik nežinau doleriais ar D-Markėmis, o gal senom partijos pažintim.

Policininkas, dar labai jaunas vyrukas, matė kas darėsi prie durų, bet atrodė apgailėtina bejėgis ką padaryti.

Mano giminės vėliau juokėsi iš mano elgesio. Sako, taip eilėse stovi tik pačio žemiausio luomo žmonės. Kiti eina su pagalba. Taip ateinant tarnautojas neris reikalo su tavim skaitytis.

Po geros valandos, pagaliau, užbaigiau paso gavimo pastangas. Kai kas yra gavęs lietuviškus pasus pagar-

Iš L.J. Žvynių pobūvio St. Peterburge. Kalba L. Žvynienė.

TAPYBOS DARBŲ PARODA ST. PETERSBURG, FLORIDA

Dailininkės Marijos Tūbelytės-Kuhlman tapybos darbų paroda įvyko St. Peterburgo Lietuvių klubo mažojoje salėje š.m. balandžio mėn. 2 ir 4 dienomis. Paroda buvo atidaryta balandžio mėn. 2 d. 3 val. p.p., dalyvaujant apie 100 meno mėgėjų. Parodą globojo ALT S-gos St. Peterburgo skyrius. Parodos organizatorius – skyriaus valdybos narys Juozas Šulaitis. Mažosios klubo salės sienas puošė 14 dailininkės paveikslų, sukurtų praeitą vasarą, dailininkei besilankant Lietuvoje. Tai Lietuvos peizažai, dailininkės savitu piešimo būdu įkūnyti drobėje.

Parodą atidarė ALT S-gos St. Peterburgo skyriaus pirm. A. Jonaitis, padėkodamas klubo pirminkui A. Gudoniui už leidimą nemokamai pasinaudoti klubo sale ir J. Šulaičiui už šios parodos suorganizavimą. Tada pakvietė Dalilą Mackialienę apibendrinti šią vykstančią parodą.

Dalila Mackialienė savo kalboje pažvelgė į meną ir patį menininką, kaip žmogų ir kūrėją, išreiškiantį giliausią meilę, gerį ir grožį.

Marija Tūbelytė-Kuhlman meno studijas pradėjo jau suaugusi ir ją paskatinęs dail. Adomas Galdikas. Marija New Yorke įsijungė į Art Students League ir po poros metų studijų jau pradėjo kurti savistoviai. Vėliau Marija gyveno Oregono valstijoje ir šis laikotarpis jai buvęs labai kūrybingas – net 28 paveikslai kabo Portlande St. Helens salėje.

Pirmoji jos darbų paroda

bos ženklant, daugeliui, turbūt, padėjo žali Amerikos doleriai, kai kas turėjo užtarėjų. Bet jei kas būtų gavęs pasą tik dėl to, kad buvo Lietuvoje gimęs ir augęs, tai tas turėjo daug daugiau kantrybės ar laimės, ar abiejų drauge.

Dr. A. Čepulis,
Cleveland

buvo Los Angeles, Clevelande, Chicagoje. St. Peterburgo Lietuvių klubo patalpose jau yra antroji. Gyvendama St. Peterburge ji įsijungė į Bay Area Artists Suntan Gallery. 1990 metais du jos paveikslai buvo priimti į meno parodą, įvykusią South Florida universitete. Tačiau daugiausia parodų, Marijai gyvenant Taiwane, buvo suruošta Taiwane ir Japonijoje.

Gyvendama Kinijoje, dailininkė turėjo progos studijuoti kiniečių meną. Gal dėl to į Marijos paveikslus įslinko šviesesnių ir spalvose aštresnių niuansų, teptuko brūkšnys tapo elegantiškesnis ir linijos švelnesnės. Jos tapyboje yra daug šviesos, ramybės ir giedrios nuotaikos.

Po Dalilos kalbos žodį tarė pati dailininkė. Padėkojusi visiems už pagalbą. Ji pasidžiaugė, jog tapant galima viską užsimiršti.

Po parodos atidarymo visi dalyviai buvo pavaišinti vynu.

Sekmadienį, balandžio mėn. 4 d. gausūs pietų dalyviai turėjo progos apžiūrėti parodą ir pasidžiaugti dailininkės išstatytais darbais. Atrodo, jog daug paveikslų buvo parduota.

ŠEIMOS ŠVENTĖ

Žmonės prisimena savo gyvenimo svarbiuosius įvykius ir atžymi juos specialiomis šventėmis. Švenčiama gimtadieniai, vardadieniai, įvairios sukaktys, pabendraujama savo artimųjų tarpe, pagyvenama prisiminimais.

St. Peterburge gražią šeimos šventę suruošė žinomi visuomenininkai – Leokadija ir Juozas Žvyniai. Šventė įvyko St. Peterburgo Lietuvių klubo salėje kovo mėn. 24 d. ir joje dalyvavo 140 žmonių, jų tarpe Leokadijos sesutė Valerija Bankauskienė su savo vyru ir jų dukra Danguolė Grigavičienė su vyru.

Atvykę svečiai, rado gražiai dekoruotą salę, pa-

puoštus stalus ir linksmi besišypsančius šio susibūrimo kaltininkus – Leokadiją ir Juozą Žvynius, kviečiančius į vaišes.

Vakaro programai vadovavo Adolfas Armalis. Jis, pasveikinęs šių iškilių kaltininkus bei svečius, pažymėjo, jog šis subuvimas tai nėra jokia sukaktis, nes kai kurie jubiliejai jau pradėjo, o kiti dar neatėjo. Esą čia yra tik Leokadijos ir Juozo noras pabūti drauge su savo artimaisiais, draugais, gerais pažįstamais.

Lietuvių klubo pirm. A. Gudonis padėkojo Leokadijai ir Juozui Žvyniams už įvairią pagalbą klubo darbuose. Juozas yra ilgametis revizijos komisijos pirmininkas, dažnai patariąs įvairiais klubo finansiniais klausimais.

Jonas Jurkūnas, žinomas ALT S-gos darbuotojas, ilgametis Žvynių draugas, savo ilgesniame žodyje nušvietė Juozo ir Leokadijos plačią veiklą įvairiose tautinės krypties organizacijose, jiems gyvenant Chicagoje.

Antanas Jonaitis, ALT S-gos Peterburgo skyriaus pirmininkas, pabrėžė, jog Juozas, apsigyvenęs St. Peterburge, čia suorganizavo TS-gos skyrių, gi Leokadija taip pat aktyviai prisideda prie skyriaus veiklos.

Tada programos vadovas A. Armalis prie mikrofono pakvietė Dalilą Mackialienę, kuri nuotaikingai paskaitė savo parašytą, pasakyčiau, humoristinę eiliuotą poemą "Žvynių balius". Šventės dalyviai jai nepagailėjo aplodismentų.

Po skanios vakarienės, kuri buvo paruošta vadovaujant pačiai šio pobūvio šeimininkei, buvo pakeltos šampano taurės ir pagiedota "Ilgiausių metų". E. Purtilienei įteikus šio gražaus pobūvio šeimnininkams dovanėlę, žodį tarė Juozas ir Leokadija Žvyniai, padėkoję visiems už sveikinimus ir linkėjimus. O ponija Žvynienė padėkojo visiems, savo darbais prisidėjusiems prie šio pobūvio paruošimo, išvardindama juos pavardėmis.

St. Všk.

TRUMPOS ŽINIOS IŠ CHICAGOS

Edvardas Šulaitis

PASKAITOS BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUJE

Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus Chicagoje vadovybė rengia politinio, visuomeninio, kultūrinio pobūdžio paskaitas, skirtas mūsų visuomenei šio muziejaus patalpose. Nuo 1988 metų pavasario jau yra duota apie 30 įvairių vakaronių su daugelio temų nagrinėjimu. Šių vakaronių rengimu rūpinasi šio muziejaus darbuotojas dr. Dovydas Fainhauzas.

Kovo 26 d. vakare įvyko įdomi prof. Juliaus Šmulskio (iš Indiana University Fort Wayne, Ind.) paskaita tema "Politinė diferenciacija Lietuvoje po pastarųjų seimo ir prezidento rinkimų". Gegužės 7 d. net du prelegentai (kun. William Wolkovich-Valkavičius iš Norwood, MA ir dr. Robertas Vitas iš Chicago) nagrinės temą "Lietuvių imigracija JAV ir tautinė tapatybė".

DAUGĖJA RADIO PROGRAMŲ

Chicagietis Raimundas Lapas, kuris vadovauja "Žemė L. Productions" kompanijai didina lietuviškų radio programų skaičių. Dabar yra girdimos dvi šios bendrovės siunčiamos radio

valandėlės kasdien (išskyrus šeštadienį). Rytais (nuo pirmadienio iki penktadienio) per WNDZ stotį nuo 10 val. ryto duodama pusvalandžio programa. Tomis pat dienomis nuo 6:30 val. vak. iš WCEV stoties yra pusvalandinės "Vakarinės naujienos". Sekmadieniais girdimas "Labas rytas" programa (8 val.), o 10 val. ryto 45 min. programa "Vairas".

Visos šios programos, (išskyrus paskutiniąją) skiriamos žinioms ar komentarais iš Lietuvos arba apie įvykius Lietuvoje. Žinios ar komentarai perduodamos objektyviai arba bešališkai, nevengiant skirtingų pasisakymų, jeigu yra kontroversinis reikalas. Žinias perduoda ir pasikalbėjimus praveda Ramunė Zdanevičiūtė ir kartais pats Raimundas Lapas. Su savo komentarais dažnai pasirodo ir vietinis politologas dr. Aleksandras Štomas.

RUOŠIAMASI DARIAUS – GIRĖNO MINĖJIMUI

Šiemet sueina 60 metų sukaktis nuo Stepono Dariaus ir Stasio Girėno atmintino skrydžio į Lietuvą. Kaip žinome, jie 1933 m. liepos mėnesį laimingai perskrido Atlantą, tačiau dar

neišaiškintomis aplinkybėmis žuvo Soldino miške, tuometinėje Vokietijoje. Ši transatlantinį žygį Chicagoje šiemet rengiamasi ypatingai atžymėti. Jau yra sudarytas minėjimo komitetas iš daugiau negu 50 asmenų, kuriam vadovauja V. Ramonis, o kiti valdybos nariai – J. Daraška, L. Krutulienė ir V. Stanaitienė. Taip pat sudaryta 10 komisijų, kurios rūpinsis įvairiais minėjimo reikalais. Numatoma iškilmės prie Dariaus-Girėno paminklo Marquette Parke ir Midway areodrome. Taip pat bus bažnytinės apeigos, banketas ir kt.

"ANTRASIS KAIMAS" IR SOL. N. ŠČIUKAITĖ

"Seklyčio" trečiadienį kovo 24 d. buvo retai čia matomų meno pajėgų. Čia pasirodė humoro kolektyvas "Antrasis kaimas", o taip pat gražių estradinių dainų padainavo iš Lietuvos atvykusi solistė Nijolė Ščiukaitė.

Antrakaimiečiai, šį kartą dalyvavę tik keturiose: E. Butėnas, T. Bublys, K. Žukauskas ir A. Vitaitė, daugiau negu pusvalandį užtrukusioje programoje linkmino senesnius mūsų tautiečius. O tada po pertraukos su savo skambiomis dainomis dėmesį patraukė Nijolė Ščiukaitė, kuri daugeliui buvo pažįstama iš plokštelių ar jos anksčiau surengto koncerto Chicagoje.

Kai kurie nuolatiniai lan-

kytojai teigė, kad tokios įdomios trečiadienio popietės "Seklyčioje" dar nėra buvę.

ATVYKSTA VYTAUTAS BELIAJUS

Daugelis esame girdę apie Amerikos lietuvių tautinių šokių veteraną, jų mokytoją ir žurnalo "Viltis" leidėją Vytautą Beliajų. Nežiūrint savo senyvo amžiaus, jis vėl ruošiasi atvykti į Chicago (paskutinį kartą čia buvo pernai vasarą per Lietuvių tautinių šokių festivalį). Jis čia žada išbūti nuo balandžio 24 iki 29 d. ir apsistos pas vietinius tautinių šokių entuziastus Bruno ir Lucille Shotus.

Balandžio 27 d. jis kaip garbės svečias dalyvavus University of Chicago International House tautinių šokių programos įsteigimo 60 metų minėjime. Dieną anksčiau jis padės mokyti tautinius šokius First Baptist Church patalpose Evanstone. Visur jį kviečia amerikiečiai, kuriems rūpi tautinių šokių išlaikymas. Būtų gera, kad ir lietuviai padarytų susitikimą su šiuo daug lietuviams nusipelnusiu žmogumi.

RŪPINASI LIETUVOS NAŠLAIČIAIS

Chicagoje sukurtas Lietuvos našlaičių globos komitetas, kuris pasivadino "Saulutės" vardu (angliškai – "Sunlight – Committee to Aid Lithuanian Orphans"). Planuojama aplankyti visus Lietuvos našlaičių namus.

Bus stengiamasi surasti rėmėjų, kurie aukodami po 10 dol. per mėnesį galėtų būti vieno našlaičio globėju. Komiteto nariai aukas žada rinkti ne vien tik iš lietuvių, bet ir iš amerikiečių. Šio komiteto pirmininkė Indrė Tijūnelienė – 419 Weidner Rd. Buffalo Grove, IL 60089. Organizatoriai visus mūsų tautiečius ragina prisidėti prie šio svarbaus reikalo.

AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGOS JUBILIEJUS

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga, įkurta 1913 metais švenčia 80 metų jubiliejų. Minėjimas įvyks balandžio 25 d., Chicagoje, ir prasidės pamaldomis 11:15 val. ryto Jėzuitų Kopyčioje. Minėjimo akademija vyks "Seklyčioje", prof. dr. Juozas Meškauskas kalbės tema: "Lietuvių gydytojų uždaviniai išėivijoje".

Į jubiliejaus šventę daug gydytojų suvažiuos iš kitų vietovių. Ta proga išleistas Medicinos žurnalo 80-tasis numeris. Žurnalą sumaniai ir gražiai redaguoja dr. V. Šaulys. V.K.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

VIII PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

KAS YRA TAS KONGRESAS? Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas (PLJK) yra suvažiavimas, skirtas lietuviškam jaunimui iš įvairių kraštų.

1994 m. PLJK supažindins atstovus bei dalyvius su Rytų ir Vakarų Europos lietuviško jaunimo būdais, papročiais ir naujomis gyvenimo sąlygomis.

KAS GALI DALYVUOTI KONGRESE? Lietuvių kilmės jaunimas tarp 18 ir 35 metų, susidomėję dalyviai bei kviešti svečiai.

KADA VYKS KONGRESAS? Nuo 1994 m. liepos mėnesio 12 d. iki liepos mėn. 31 d. PLJ Kongreso programa Lietuvoje prasidės Vilniuje dieną po "Lietuvos Dainų Šventės" užbaigimo.

KUR KONGRESO ATSTOVAI IR DALYVIAI KELIAUS? PLJK prasidės Vilniuje, ir tęsime kelionę laivu iš Klaipėdos uosto. Plauksime į Rygą, Taliną ir Stokholmą. Iš Stokholmo skrisime į Londoną. Po pradinių iškilnių "Strawberry Hill" PLJK atstovai liks dalyvauti Studijų dienose, o dalyviai galės pakeliauti po Didžiąją Britaniją. PLJ Kongreso baigminės iškilnės vyks Londone.

KODĖL TURĖTUMĖM DALYVAUTI PLJK? Jau 25 metai, kai Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresai sudaro progą lietuvių kilmės jaunimui susitikti, susipažinti, susidraugauti, dalyvauti įdomiose programose, išklausti įdomių svarstybių jaunimui svarbiomis temomis ir stipriau pasijusti vienos tautos vaikais.

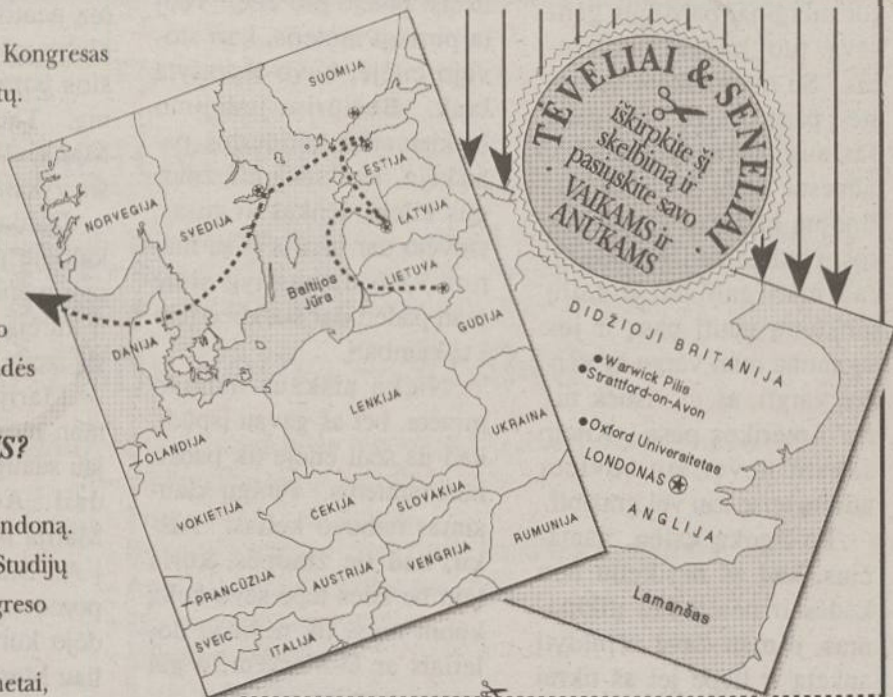
Nors ir daug gimtinių, mūsų Tėvynė yra viena!

PASAULIO
LIETUVIŲ
JAUNIMO
SAJUNGA
PLJS
WORLD
LITHUANIAN
YOUTH
ASSOCIATION

Daug Gimtinių,
Tėvynė – Viena!

☒ **TAIP!** Aš norėčiau gauti daugiau informacijų apie ateinančią Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą, kuris įvyks Europoje ir Anglijoje (1994).

PAVARDĖ VARDAS _____
SIUNTIMO ADRESAS _____
MIESTAS VALSTIJA _____
TELEFONO NR. () _____
GIMIMO DATA _____

PASTO KODAS _____

Ar susipažinęs /usi su Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sajunga? ☐ T ☐ N

Ar dalyvausite "Lietuvos Dainų Šventėje" Vilniuje? (1994 m. liepos mėn. 7-10) ☐ T ☐ N

Ar dalyvausite /usi Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese? ☐ T ☐ N

Jei taip, kuriais metais? ☐ T ☐ N

Ar aplankę /usi Lietuvą? ☐ T ☐ N

Jei taip, kuriais metais? ☐ T ☐ N

Ar esate Lietuvių Jaunimo Sajungos narys /ė? ☐ T ☐ N

Jei taip, kur priklausote? ☐ T ☐ N

Užpildytą anketą prašome siųsti šiuo adresu:
PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO SAJUNGA
ATTN: PLJK Info, P.O. Box 2812, Springfield, VA 22152-0812

Pirmieji sugrąžinę išpildytas anketas, pirmieji gaus PLJK registracijos informaciją. Kongreso programa gali keistis be išankstinio pranešimo. PLJS yra ne pelno siekianti organizacija. Aukos yra mielai priimanamos.

CLEVELANDE ir apylinkėse

KVIETIMAS Į KONCERTĄ IR PRANEŠIMĄ

Sibiro tremtinės, Lietuvos Seimo atstovės ir iškilios Vilniaus Operos solistės Nijolės Ambrozaitės dainų koncertas ir svarbus pranešimas "Šių dienų Lietuva" įvyks antradienį, balandžio mėn. 27 dieną, 7:00 valandą vakaro, Dievo Motinos Parapijos auditorijoje, 18022 Neff Rd.

Po programos kavutė ir pabendraavimas.

Visi maloniai kviečiami gausiai atsilankyti ir paremti Sibiro tremtinius Lietuvoje. Įėjimas: Auka \$5.00. Rengia: D.L.K. Birutės Draugijos Clevelando Skyrius

BALFO SUSIRINKIMAS

Clevelando Balfo skyriaus narių ir rėmėjų metinis susirinkimas bus balandžio 21 d. 7 val vakaro Lietuvių Namų apatinėje salėje.

Prašome ko gausiau dalyvauti. Po to kavutė ir vaisės. *Skyriaus valdyba*

JUBILIEJINĖ STOVYKLA LIETUVOJE

75 metų Jubiliejinę skautų stovyklą "Lithuanica", Palangoje, įvyks 1993 m. liepos mėn. 3-11 d.d.

Išvykstame į Lietuvą birželio 16 d. ir grįžtame atgal liepos 13 d.

Norintieji vykti į stovyklą, ar prisijungti kelionei prašomi labai skubiai registruotis pas v.s. Česlovą Kiulį, 17 Tyler Rd. Lexington MA., 02173 arba, neatidėliojant skambinti telefonu (617) 861-1465.

Lėktuvo kainos į Lietuvą ir atgal be sustojimo per Rygą ir Taliną: Iš Bostono ir New Yorko – 860 dol.,

Chicagos 950 dol., Los Angeles – 1.030 dol. ir Toronto – 945 dol., o vykstantiems iš Vilniaus į Chicago ir atgal kelionė – 850 dol. Priedas prie lėktuvo kainos vienam asmeniui už stovyklą – 100 dol. ir kelionių mokestis po Lietuvą 350 dol. įskaitant nakvynes ir maistą.

Viso išlaidos mokamos JAV dolieriais. Čekius rašyti: Lithuanian Scouts Assn., Inc. Registracijos mokestis negrąžinamas. Kelionei reikalinga pasas ir Lietuvos viza.

Mielos sesės ir broliai,

Savo auka padėkime Lietuvos skautams atvykti į 75 metų Jubiliejinę stovyklą Rake.

Čekius rašykite:

–Lithuanian Scouts Assn. ir siųskite 17 Tyler Rd. Lexington, MA 02173.

Su padėka, L.S.F.
Šalpos Skyrius.

GINKLAS PRIEŠ ZEBRINES KRIUKLES

Nuo 1986 m., kada iš Rusijos atplaukė prekiniai laivai išleisdami balastinį vandenį, užteršė JAV Didžiuosius Ežerus su dryžuotomis dvigeldinėmis kriauklėmis – "zebra mussels". Tos kriauklės prikimba prie laivų bei valčių dugnų, nuo jų užanka vamzdžiai, kuriais siurbiamas vanduo į filtravimo stotis. Gramdytas tų kriauklių nuo laivų ir valčių dugnų bei perdažymas yra labai įkyrus ir brangus darbas.

Išradėjas Ken Fisher viename pobūvyje prie užkandžių paragavo ugningai aštrų padažą – "Louisiana Hot Sauce". Jam žiopčiojant nuo tos "ugnies" atėjo mintis panaudoti tokį padažą

prieš tas dvigeldines kriaukles. Bedarydamas visokius bandymus K. Fisher pagaminė dažus su raudonųjų pipirų pudra ir "oleoresin" derva. Prie tokių dažais dažytų laivų dugnų kriauklės nekimba. K. Fisher prie savo kitų 19 patentų gavo dar vieną tokiems dažams, kuriuos pavadino "Barnacle Ban". Dabar tie dažai yra bandomi JAV karo laivų statykloje, Charleston, S.C. Rezultatai bus žinomi tik ateinančiais metais. *Ger.J.*

PARENGIMAI

1993 M.

- BALANDŽIO 24 d. Nijolės Ščiukaitės koncertas. Rengia Ateities klubas.
- GEGUŽES 2 d. Katalikų Moterų Sąjungos 36 kuopos parengimas
- GEGUŽES 8 d. Etninis tinklinio turnyras Dievo Motinos Par. salėje Rengia LSK Žaibas.
- GEGUŽES 28-31 d. Karnivalas Lietuvių namuose.
- BIRŽELIO 27 d. 12 val. Pensininkų gegužinė Lietuvių namų viršutinėje salėje.

*Skaitykit ir platinkit
DIRVA*

NIJOLĖS ŠČIUKAITĖS ESTRADINIŲ DAINŲ KONCERTAS

ŠEŠTADIENĮ, BAL. 24 D., 7:00 VAL. VAKARE
DIEVO MOTINOS PARAPIJOS SALĖJE

BILIAI PO \$ 8 IR \$ 5 PLATINAMI PARAPIJOS SVETAINĖJE IR PAS
D.D. STANIŠKIUS 531-8496, R. BRIDŽIŲ 481-9097

Vietos numeruotos

Vaikam veltui

MALONIAI KVIEČIAME Į NUOTAINGĄ KONCERTĄ

• LIEPOS 11 d. – sekmadienyje 12:00 p.p. Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury Rd.

• LIEPOS 18 d. Šv. Jurgio parapijos GEGUŽINĖ – Šv. Jurgio sodyboje 11:30

• LIEPOS 24 d. Kultūrinio darželio tradicinė vakaronė Gwinn Estate

• RUGPJŪČIO 1 d. sekmadienyje 12:00 p.p. LKVS-gos "RAMOVĖ" rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury gatvėje.

• RUGSĖJO 11 d. Lietuvių Namų 20 – metų sukakties balius ir varžytinės. 7 v.v.

• RUGSĖJO 25 d. Pabaltiečių Vakaras. Ruošia lietuviai latviai ir estai.

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

• LAPKRIČIO 20 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

- Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją
- Pinigų persiuntimas
- Air cargo
- Maisto siuntiniai

VISA TAI -

atlanta IE

Trumpiausias kelias giminėn

639 East 185th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Dirbame: antr.-penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v.,
šeštadienį nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119
481-6677

DARBO VALANDOS

- antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
- penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
- sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

JAV AMBASADORIUS IŠ VILNIAUS CHICAGOJE

Vienas iš įdomesnių amerikiečių, labiau domėjęs Chicago lietuvius buvo JAV ambasadorius Vilniuje Darryl N. Johnson, kuris porą dienų neseniai viešėjo čia ir turėjo eilę susitikimų su vietos lietuviais. Kiek didesnis jo pabėndravimas su lietuviais buvo kovo 25 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Nežiūrint, kad buvo ketvirtadienio vakaras, į "Gintaro" salę šiame muziejuje susirinko apie porą šimtų tautiečių – tokio skaičiaus retai susilaukiame ir savaitgalio metu rengiamuose susitikimuose. Tas parodė, kad mūsų tautiečiai daug dėmesio skiria šiam aukštam Amerikos pareigūnui, kuris, beje, yra gimęs Chicagoje, dabar dirbančiam Vilniuje.

Žinant kad visą Chicagoje ambasadoriaus globą koordinavo JAV LB Krašto valdyba, tai ir įžanga šiam susitikimui Balzeko muziejuje padarė tos valdybos vicepirm. advokatė R. Narušienė. Kadangi pradžioje rengėjai nebuvo pasirūpinę mikrofonu, tai dar kiek palaukus iki jis bus įrengtas, R. Narušienė plačiai pristatė ambasadorių, sužymėdama jo diplomatinę patirtį ir išvardindama vietas, kur jam yra tekę dirbti. Darbuodamasis įvairiose šalyse, jis pramoko daugelį kalbų – lenkiškai, kinietiška, rusiškai, o dabar aktyviai mokosi lietuviškai, tai savo kalbos pradžioje kelis sakinius pasakė lietuviškai. Jis pasidžiaugė, kad jam ir kitiems ambasados tarnautojams (trys iš jų yra Amerikos lietuviai) yra Lietuvoje skiria-

ma daug dėmesio – apie juos rašoma spaudoje, jie rodomi televizijoje.

Ambasadorius Johnson, atrodo, gerai pažįsta gyvenimą Lietuvoje, tad tuo žinių bagažu pasidalino ir su Chicago lietuviais. Į ambasadą atėjęs dirbti tuoj pat po to, kuomet JAV pripažino Lietuvą (tas buvo 1991 m. rugsėjo mėnesį), jis spėjo įsijausti į vietinę tvarką, tad nekalbėjo jautria ir populiaria retorika, kokia Amerikos lietuvių tarpe yra bandoma verstis. Jis konkrečiai papasakojo apie rinkimų rezultatus, kurie neparodė, kad tautiečiai Lietuvoje nori grįžti prie komunizmo, bet jie balsavę prieš betvarę, kuri tuo laiku buvo Lietuvoje. Nupasakojo apie sunkią ekonominę būklę Lietuvoje, kalbėjo apie kritusią produkciją pramonėje, žemės ūkyje. Ambasadorius Johnson, paminėjęs, kad Amerika Lietuvoje įkūrė savo atstovybę po 52 metų, bet ji tikisi, kad šioje vietoje ta atstovybė išsilaikys ne 52 metus, bet gal 500 metų.

Po savo pranešimo ambasadorius atsakė į daugelį klausimų iš publikos. Visi klausė angliškai ir gavo atsakymus anglų kalba. Tik viena moteris (atrodė, neseniai iš Lietuvos atvykusi) verkdama klausė kodėl jos dukrai neduodama JAV viza atvažiuoti į Chicago. Ambasadorius pažadėjo į šį klausimą pažiūrėti kuomet grįž į Vilnių.

Savo vizito Balzeko muziejaus pabaigoje ambasadorius dar apie pusvalandį atsakinėjo į privataus pobū-

Dalis publikos, gausiai atvykusios į JAV ambasadoriaus Vilniuje pranešimą Balzeko lietuvių kultūros muziejun, klausosi jo paskaitos kovo 25 d. Ed. Šulaičio nuotr.

ŽODŽIAI VIENI, DARBAI KITI

(Atkelta iš 1 psl.)

Lietuvos ministrus skirstė, diplomato skraiste prisidengęs, sovietinio KGB agentas.

Oficialūs mūsų valdžios pareigūnai tokią analogiją neigia ir netgi vadina tai "legenda". Bet argi galima ramia sąžine tuo patikėti, jeigu vos prieš keletą dienų jų pačių skelbti patikinimai nekeisti derybų delegacijos sudėties, pasirodė ne daugiau kaip paprasčiausias muilo burbulas, kuris sprogęs nepaliko jokio pėdsako.

O gal tai, neseniai "Lietuvos ryto" dienraštyje aprašytas, visiškas supliušimas, siekiant įsiteikti ir parodyti begalinį nuolandumą stipresniajam? Šimtą kartų teismus tų minčių autorius teigdamas, kad beatodairiškai pasipūtėliškas mosikavimas kardu yra ne tik beprasmiškas, bet ir gerokai pavojingas. Tačiau, kitą vertus, negalime nesutikti ir su tuo, jog nei kiek nemažiau pavojingas ir besaikis suglebi-

Gyvenimo patirtis neginčijamai įrodo, kad toks suglebiimas tik dar daugiau skatina galingojo nepasotinamumą. Štai, pasaulio te-

džio klausimus jau asmeniškai... E. Šulaitis

VYTAUTAS LANDSBERGIS, Buv. Lietuvos AT pirmininkas,

balandžio antroje pusėje lankysis Amerikoje. Washingtone matysis su vyriausybės ir Kongreso pareigūnais.

Balandžio 28 Fort Meyer karininkų klube (Arlington, Virginia) jam priėmimą ruošia US-Baltic Foundation. Dalyvaus žymūs Amerikos politikai, verslininkai, finansininkai. Lietuvių visuomenė kviečiama savo dalyvavimu pagerbti žymų lietuvių, kurio vadovaujama Lietuva atkūrė savo nepriklausomybę. Auka porai 80 dol.

Užsakant bilietus paštu, čekius rašyti US-Baltic Foundation vardu ir siųsti šiuo adresu: 1717 Massachusetts Ave., N.W., Suite 601, Washington, D.C. 20036. Vietas galima rezervuoti ir telefonu 202-986-0380. Užsakymus padaryti iki balandžio 26.

legamų agentūros pranešė iš Briuselio, kad tenai vyksiuame NATO ir Rytų Europos gynybos ministrų pasitarime, mūsų derybų partneriai, nei iš šio nei iš to, pareiškė, kad Rusijos kariuomenės išvedimas iš Baltijos šalių pristabdomas.

Priežastys? O argi tai turi kam nors rūpėti, jeigu galin-gasis taip nori?! Akivaizdu, jog subliuškus, mūsų bėdoms galo nematyti. Subliuškę taip ir liktume tūnoti politinės ir ekonominės krizės duobėje,

Vilnius, 1993 kovas

Brangiai Žmonai ir Močiutei

A.A. GENOVAITEI GRUZZDIENEI

mirus, jos vyrui Korp. Neo-Lithuania filisteriui ir padalinio nariui VINCENTUI, anūkams ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiam.

Floridos padalinio
Korp Neolituania
valdyba ir nariai

Ginklo broliui

A. A. LTN. VYTAUTUI PODERIUI

mirus, žmonai ZELMAI, sūnui ARVYDUI su šeima, giminėms Amerikoje ir Lietuvoje gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

XX-tosios laidos PLP
karo mokyklos karininkai

JAV ambasadorius Darryl N. Johnson (dešinėje) po pranešimo Chicago lietuviams Balzeko lietuvių kultūros muziejuje atsakinėja į asmeniškus klausimus. Ed. Šulaičio nuotr.